

9 69 ΠΔ/Β
Νη/γόν (Γωαν. Ν.)
ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΛΑΖΟΥ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ, ΑΦΡΙΚΗΣ, ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΩΚΕΑΝΙΑΣ

Διά τήν ε' τάξιν καί διά τὰς συνδιδασκομένας
τάξεις ε' καί στ' κατὰ α' ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας

ΚΑΤΑ

ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΑ



ΕΚΔΟΣΙΣ ΟΙΚΟΥ Μ. Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ Α.Ε.

ΣΤΑΔΙΟΥ 14-ΑΘΗΝΑΙ

1939

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
570

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΕΥΣΗ
ΤΗΣ ΕΚΔΕΥΣΗΣ



ΕΚΔΟΣΗ Μ. Α. ΚΑΛΙΒΕΡΟΥ
ΑΘΗΝΑ

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΛΑΖΟΥ

ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ, ΑΦΡΙΚΗΣ, ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΩΚΕΑΝΙΑΣ

Διὰ τὴν ε' τάξιν καὶ διὰ τὰς συνδιδασκομένας
τάξεις ε' καὶ σ' κατὰ α' ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας

ΚΑΤΑ

ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΑ



M. Saliberos
1939

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Μ. Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ Α. Ε.
ΣΤΑΔΙΟΥ 14 - ΑΘΗΝΑΙ
1939

002
ΕΛΣ
ΕΤΡΑ
570

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει την ιδιόχειρη υπογραφή του
συγγραφέα.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γεωγραφία λέγεται εκείνο τὸ μάθημα, τὸ ὁποῖον ἐξετάζει τὴν γῆν κατὰ τρεῖς διαφόρους τρόπους.

1ον) Ἐξετάζει τὸ σχῆμα καὶ τὴν θέσιν τῆς γῆς πρὸς τὰ ἄλλα οὐράνια σώματα καὶ λέγεται Γεωγραφία Μαθηματική.

2ον) Ἐξετάζει τὴν γῆν ὡς φυσικὸν σῶμα καὶ λέγεται Γεωγραφία Φυσική.

3ον) Ἐξετάζει τὴν γῆν ὡς κατοικία τῶν ἀνθρώπων καὶ λέγεται Γεωγραφία Πολιτική.

Α) ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ

Σχῆμα τῆς Γῆς,

Ἡ γῆ φαίνεται εἰς ἡμᾶς ὅτι εἶναι δίσκος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπικάθεται ὁ μέγας αὐτὸς θόλος, ὁ οὐρανός, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀληθές. Διότι οὔτε δίσκος εἶναι ἡ γῆ, οὔτε ὁ οὐρανὸς εἶναι θόλος κρυστάλλινος. Ἀλλ' ἡ μὲν γῆ εἶναι στρογγύλη ὡς πορτοκάλιον, δηλ. μεγάλη



σφαῖρα, ὁ δὲ οὐρανὸς εἶναι χάος ἄπειρον ἐντὸς τοῦ ὁποίου κινουῦνται ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, ἡ γῆ καὶ ἑκατομύρια ἀστέρων. Ὅλα δὲ αὐτὰ τὰ οὐράνια σώματα λέγονται Κόσμος.

*Οτι ἡ γῆ εἶναι σφαῖρα ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐξῆς :

α) Ἀναχωροῦντες ἐκ τινος μέρους τῆς γῆς καὶ διευθυνομένοι πρὸς ἀνατολὰς πάντοτε, μετὰ τινα καιρὸν θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀνεχωρήσαμεν. Τὸ ἴδιον θὰ συμβῇ καὶ ἐὰν διευθυνόμεθα πρὸς δυσμὰς. Τοῦτο ὅμως δὲν ἡδύνατο νὰ συμβῇ, ἂν ἡ γῆ ἦτο δίσκος.

β) Ἰστάμενοι παρὰ τὴν παραλίαν καὶ παρατηροῦντες πλοῖον ἐρχόμενον πρὸς ἡμᾶς, κατὰ πρῶτον βλέπομεν τὰ ὑψηλότερα μέρη αὐτοῦ, τοὺς ἰστούς, καὶ ἐφ' ὅσον πλησιάζει βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον βλέπομεν καὶ τὰ κάτω μέρη τοῦ πλοίου. Ὅταν δὲ παρατηρῶμεν πλοῖον ἀναχωροῦν πρῶτον κρύπτεται ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μας τὸ σκάφος, καὶ ἔπειτα, ἀφοῦ ἀπομακρυνθῇ ἀρκούντως, κρύπτονται καὶ οἱ ἰστοί. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς πᾶν ἄλλο μακρὰν ἡμῶν κείμενον ἀντικείμενον, πύργον, ὄρος, βουνόν, κωδωνοστάσιον κλπ. Αἰτία τούτου εἶναι ἡ κυρτότης τῆς γῆς, ἡ ὁποία παρεμβάλλεται μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ παρατηρουμένου ἀντικειμένου.

Ἡ γῆ λοιπὸν εἶναι στρογγύλη ὡς σφαῖρα, αἱ δὲ ἀνωμαλῖαι αὐτῆς δηλ. τὰ ἐξογκώματα, λόφοι, βουνά, ὄρη καὶ τὰ κοιλώματα πεδιάδες, εἶναι τόσον μικρὰ ἀπέναντι τοῦ ὅλου τῆς γῆς, ὥστε δὲν δύνανται νὰ μεταβάλωσι τὸ σχῆμα της, ὡς τὰ ἐξογκώματα τοῦ πορτοκαλλίου δὲν μεταβάλωσι τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

1. Κίνησις τῆς Γῆς περὶ τὸν ἑαυτὸν της.

Ἡ γῆ εἶναι μετέωρος μὴ στηριζομένη εἰς κανὲν μέρος. Περιστρέφεται δὲ κανονικῶς (περὶ νοητὸν ἄξονα) ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς εἰς διάστημα 24 ὥρων, ὅπως περιστρέφεται πορτοκάλιον, τὸ ὁποῖον διαπερῶμεν διὰ

βελόνης. Ἐκ τῆς περιστροφῆς δὲ ταύτης τῆς γῆς προ-
έρχεται ἡ φαινομενικὴ κίνησις τῶν οὐρανίων σωμάτων,
ἡλίου, σελήνης κλπ. ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς.

Ἔνεκα δὲ τῆς τοιαύτης περιστροφῆς τῆς γῆς οἱ διά-
φοροι τόποι αὐτῆς φωτίζονται διαδοχικῶς ὑπὸ τοῦ ἡλίου,
ὅπως φωτίζεται πορτοκάλιον περιστρεφόμενον ἐνώπιον
λυχνίας. Καὶ ὅσοι μὲν τόποι φωτίζονται ἔχουσιν ἡμέραν,
οἱ δὲ λοιποὶ νύκτα. Μία δὲ ἡμέρα καὶ μία νύξ ἀποτε-
λοῦσι ἐν ἡμερονύκτιον, τὸ ὁποῖον διαρκεῖ ἀκριβῶς
24 ὥρας.

2. Πόλοι, Ἄξων.

Εἰς πᾶσαν σφαῖραν στρεφομένην περὶ ἑαυτὴν δια-
κρίνομεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας της δύο σημεῖα, τὰ ὁποῖα
δὲν περιστρέφονται. Τὰ σημεῖα αὐτὰ λέγονται Πόλοι.



Καὶ ἡ γῇ ὥς σφαῖρα ἔχει δύο Πόλους Βόρειον καὶ
Νότιον.

Ἡ νοητὴ δὲ εὐθεῖα γραμμὴ, ἡ ὁποία ἐνώνει τοὺς
δύο πόλους καὶ διέρχεται διὰ τοῦ κέντρου τῆς γῆς, λέγε-
ται Ἄξων.

Ὁ ἄξων τῆς γῆς ἔχει μῆκος 12.712.000 μέτρα.

Ἐὰν ὁ ἄξων τῆς γῆς προεκταθῇ ἀπὸ τοῦ βορείου πόλου, θὰ συναντήσῃ ἐν τῷ οὐρανῷ τὸν πολικὸν ἀστέρα, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε μεταβάλλει πρὸς ἡμᾶς θέσιν.

3. Κύκλοι τῆς Γῆς.

Κύκλοι τῆς γῆτινης σφαίρας λέγονται ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων ἡ περιφέρεια εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ἐκ τῶν κύκλων τούτων ὅσοι διέρχονται διὰ τοῦ κέντρου τῆς γῆς λέγονται μέγιστοι κύκλοι καὶ διαιροῦσι τὴν γῆν εἰς δύο ἴσα μέρη (ἡμισφαίρια), ὅσοι δὲ δὲν διέρχονται διὰ τοῦ κέντρου τῆς γῆς λέγονται μικροὶ κύκλοι.

Σημ. Ἡ περιφέρεια ἐκάστου κύκλου διαιρεῖται εἰς 360 ἴσα μέρη τὰ ὁποῖα λέγονται μοῖραι καὶ σημειοῦνται οὕτω (360°), ἐκάστη δὲ μοῖρα ὑποδιαιρεῖται εἰς 60 λεπτὰ πρῶτα.

Κύκλοι τῆς γῆς εἶναι οἱ ἑξῆς:

1) Ἰσημερινός. Εἰς ἴσην ἀπόστασιν ἀπὸ τοὺς δύο πόλους νοοῦμεν ἓνα κύκλον, ὅστις περιβάλλει τὴν γῆν. Ὁ κύκλος οὗτος λέγεται Ἰσημερινός, διότι οἱ τόποι, οἱ ὁποῖοι κεῖνται ἐπάνω εἰς αὐτὸν ἔχουσι πάντοτε τὴν ἡμέραν ἴσην μὲ τὴν νύκτα (ἰσημερία). Ὁ Ἰσημερινός διαιρεῖ τὴν γῆν εἰς δύο ἡμισφαίρια Βόρειον τὸ πρὸς Β. αὐτοῦ καί μενον, καὶ Νότιον, τὸ πρὸς Ν. αὐτοῦ καί μενον.

Σημ. Τὸ μῆκος ἐκάστης μοίρας τοῦ ἰσημερινοῦ εἶναι 111.000 μέτρα.

2) Μεσημβρινοί. Οἱ Κύκλοι τοὺς ὁποίους φανταζόμεθα διερχομένους διὰ τῶν δύο πόλων καὶ τέμνοντας καθέτως τὸν Ἰσημερινὸν λέγονται Μεσημβρινοί. Ἐκαστος δὲ μεσημβρινός διὰ τῶν πόλων διαιρεῖται εἰς δύο

Οἱ ἡμιμεσημβρινοὶ εἶναι 360, ὅσαι δηλ. αἱ μοῖραι τοῦ Ἰσημερινοῦ. Πλὴν ὅμως αὐτῶν τῶν 360 φανταζόμεθα καὶ πολλοὺς ἄλλους διερχομένους διὰ τῶν λεπτῶν ἑκάστης μοίρας.

Λέγονται δὲ μεσημβρινοί, διότι πάντες οἱ τόποι, οἱ ὅποιοι κεῖνται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡμιμεσημβρινοῦ ἔχουσι συγχρόνως μεσημβρίαν.



Ὡς πρῶτον μεσημβρινὸν λαμβάνουσι τὸν διερχόμενον διὰ τῆς νήσου Φέρον, ὅστις διαιρεῖ τὴν γῆν εἰς δύο ἡμισφαίρια, Ἀνατολικὸν (Α) τὸ κεῖμενον πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ, καὶ Δυτικὸν (Δ) τὸ κεῖμενον πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ. Ἄλλοι ὅμως λαμβάνουσι ὡς πρῶτον μεσημβρινὸν τὸν διερχόμενον διὰ τοῦ ἀστεροσκοπίου τοῦ Λονδίνου καὶ ἄλλοι τὸν διὰ τοῦ ἀστεροσκοπίου τῶν Παρισίων.

Οἱ ἡμιμεσημβρινοὶ εἶναι 360 ὡς εἴπομεν, καὶ ἀριθμοῦνται ἀπὸ τοῦ πρώτου τοιούτου ἢ πρὸς ἀνατολὰς μέχρι 180 μοιρῶν, καὶ πρὸς δυσμὰς ὡσαύτως, ἢ μόνον πρὸς ἀνατολὰς μέχρι 360 μοιρῶν.

3) Παράλληλοι κύκλοι. Ἐκατέρωθεν τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τῶν πόλων φανταζόμεθα ἀνὰ 89 κύκλους

παραλλήλους πρὸς τὸν Ἰσημερινόν, οἱ ὅποιοι ἀπέχουν ἴσα ὁῦνας ἀπὸ τὸν ἄλλον. Οἱ κύκλοι αὐτοὶ λέγονται παράλληλοι καὶ ἀνὰ δύο ἐξ αὐτῶν περικλείουσι ζώνην γῆς ἔχουσαν πλάτος μιᾶς μοῖρας. Ὡστε ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ Β. πόλου ἔχομεν 90° . Ὡσαύτως δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ Ν. πόλου ἔχομεν ἐτέρας 90° .

4. Γεωγραφικὸν μῆκος καὶ πλάτος

Γεωγραφικὸν μῆκος. Ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ λέγεται Γεωγραφικὸν μῆκος τοῦ τόπου. Καὶ ἂν μὲν εἶναι πρὸς Α. λέγεται ἀνατολικὸν μῆκος, ἂν δὲ εἶναι πρὸς Δ. λέγεται δυτικὸν μῆκος.

Γεωγραφικὸν πλάτος. Ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ λέγεται Γεωγραφικὸν πλάτος. Καὶ ἂν μὲν εἶναι πρὸς Β. τοῦ Ἰσημερινοῦ λέγεται Βόρειον πλάτος, ἂν δὲ εἶναι πρὸς Ν. λέγεται Νότιον πλάτος.

Σημ. Αἱ μοῖραι τοῦ μήκους ἐν τῇ σφαίρᾳ σημειοῦνται ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἀκριβῶς ἐκεῖ πού τέμνουσι αὐτὸν καθεύτως οἱ μεσημβρινοί.

Αἱ δὲ μοῖραι τοῦ πλάτους ἐπὶ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ ἐκεῖ ὅπου τέμνουσιν αὐτὸν οἱ παράλληλοι κύκλοι.

Εἰς τὰ ἡμισφαίρια αἱ μὲν μοῖραι τοῦ μήκους σημειοῦνται ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, αἱ δὲ μοῖραι τοῦ πλάτους ἐπὶ τοῦ κύκλου, ὁ ὅποιος περιβάλλει τὰ ἡμισφαίρια.

Εἰς τοὺς γεωγραφικοὺς χάρτας. Αἱ μὲν μοῖραι τοῦ μήκους σημειοῦνται εἰς τὴν βόρειον καὶ νότιον πλευρὰν τοῦ χάρτου, αἱ δὲ μοῖραι τοῦ πλάτους εἰς τὴν ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν πλευρὰν τοῦ χάρτου.

5. Τροπικοί καὶ Πολικοί κύκλοι.

1) Τροπικοί κύκλοι. Πρὸς Β. τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 23° καὶ 27 λ. ἀπ' αὐτοῦ νοοῦμεν παράλληλον κύκλον, ὁ ὁποῖος λέγεται τροπικὸς θερινὸς ἢ τοῦ Καρκίνου. Ἐπίσης πρὸς Ν. τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 23° καὶ 27 λ. ἀπ' αὐτοῦ νοοῦμεν ἕτερον κύκλον παράλληλον, ὁ ὁποῖος λέγεται τροπικὸς, χειμερινὸς ἢ τοῦ Αἰγόκερω.

Οἱ κύκλοι οὗτοι εἶναι σημαντικοί, διότι μεταξὺ αὐτῶν, ὡς θὰ μάθωμεν, κινεῖται κατὰ τὸ φαινόμενον ὁ ἥλιος. Λέγονται δὲ τροπικοί, διότι, ἀφοῦ φθάσῃ ὁ ἥλιος μέχρις αὐτῶν (21 Ἰουνίου καὶ 21 Δεκεμβρίου) τρέπεται ὀπίσω πρὸς τὸν ἰσημερινόν.

2) Πολικοί κύκλοι. Εἰς ἀπόστασιν $23\frac{1}{2}$ περίπου μοιρῶν ἀπὸ τοῦ Β. πόλου νοοῦμεν ἄλλον κύκλον ὁ ὁποῖος λέγεται Βόρειος πολικὸς κύκλος. Ὁ κύκλος οὗτος εἶναι σημαντικός, διότι εἰς τοὺς τόπους, οἱ ὁποῖοι κεῖνται ἐπ' αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἔτους (21 Ἰουνίου) δὲν δύει ὁ ἥλιος, καὶ ἅπαξ τοῦ ἔτους (21 Δεκεμβρίου) δὲν ἀνατέλλει. Ἐπίσης εἰς ἀπόστασιν $23\frac{1}{2}$ μοιρῶν ἀπὸ τὸν Ν. πόλον νοοῦμεν ἕτερον κύκλον, ὁ ὁποῖος λέγεται Νότιος πολικὸς κύκλος. Καὶ ὁ κύκλος αὐτὸς εἶναι σημαντικός, διότι ἅπαξ τοῦ ἔτους (21 Δεκεμβρίου) δὲν δύει ὁ ἥλιος, καὶ ἅπαξ τοῦ ἔτους (21 Ἰουνίου) δὲν ἀνατέλλει, ὡς θὰ μάθωμεν.

6. Ζῶναι τῆς Γῆς.

Πηγὴ τῆς θερμότητος εἶναι ὁ ἥλιος, ὁ ὁποῖος δὲν θερμαίνει ἐξ ἴσου ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς διὰ τῶν τροπικῶν καὶ πολικῶν κύκλων διαιρεῖται εἰς πέντε ζῶνας τὰς ἐξῆς.

α) Διακεκαυμένη ζώνη. Αὕτη ἐκτείνεται μεταξύ τῶν δύο τροπικῶν κύκλων καὶ ἔχει πλάτος 46° καὶ 54λ. Λέγεται δὲ διακεκαυμένη, διότι ἐν αὐτῇ ὑπάρχει μεγίστη θερμότης καὶ παντοτεινὸν θέρος. Ἡ θερμότης δὲ αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, αἱ ὁποῖαι, πίπτουσι καθέτως. Εἷς τινὰς ὁμῶς τόπους αὐτῆς μετριά-ζεται ὀλίγον ἢ θερμότης ἔνεκα τῆς πλησίον θαλάσσης, τῶν ὑψηλῶν ὄρεων, τῶν βροχῶν καὶ τῶν πνεόντων κα-νονικῶς ἀνέμων.



β) Βόρειος εὐκρατος ζώνη. Αὕτη κεῖται μεταξύ τοῦ τροπικοῦ κύκλου τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ Βορείου πολικοῦ, καὶ ἔχει πλάτος 43° περίπου.

γ) Ἡ Νότιος εὐκρατος ζώνη. Αὕτη κεῖται μεταξύ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω καὶ τοῦ Νοτίου πολικοῦ κύκλου, καὶ ἔχει πλάτος 43° περίπου.

Αἱ δύο αὗται ζῶναι λέγονται εὐκρατοι, διότι οὔτε ψῦχος πολὺ ἐπικρατεῖ οὔτε θερμότης μεγάλη.

δ) Βόρειος κατεψυγμένη ζώνη. Αὕτη ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ βορείου πολικοῦ κύκλου μέχρι τοῦ βορείου πόλου, καὶ ἔχει πλάτος $23\frac{1}{2}^{\circ}$ περίπου.

ε) Νότιος κατεψυγμένη ζώνη. Αὕτη ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Νοτίου πολικοῦ κύκλου μέχρι τοῦ Νοτίου πόλου, καὶ ἔχει πλάτος $23\frac{1}{2}^{\circ}$ περίπου.

Αἱ δύο αὗται ζῶναι λέγονται κατεψυγμένοι, διότι ἐπικρατεῖ διαρκῆς χειμῶν καὶ ψῦχος δορυμύτατον, καὶ πάντοτε εἶναι σκεπασμένοι ἀπὸ πάγους. Μόνον ὀλίγας ἐβδομάδας κατὰ τὸ θέρος ἔχουσιν ὀλίγην θερμότητα οἱ πλησίον τῶν πολικῶν κύκλων τόποι.

7. Ἀτμοσφαῖρα.

Ἡ γῆ σκεπάζεται ὅλη ἀπὸ ἑνα στρῶμα ἀέρος, τὸ ὁποῖον λέγεται ἀτμόσφαιρα. Ὁ ἀήρ σύγκειται ἀπὸ ἄζωτον, ὀξυγόνον καὶ ὕδρατμούς, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται ἀτμόσφαιρα.

Ὁ ἀήρ εἶναι χρήσιμος διὰ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν.

Τὸ πάχος τῆς ἀτμοσφαίρας εἶναι 80 χιλιάδες μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Εἰς τὰ χαμηλότερα μέρη ὁ ἀήρ εἶναι πυκνότερος, καὶ εἰς τὰ ὑψηλότερα ἀραιότερος, καὶ ἐλαφρότερος. Εἰς ὕψος 10 χιλιάδων μέτρων καὶ ἄνω εἶναι ἀραιός, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναπνεύσωμεν.

Ἐπειδὴ ὁ ἀήρ ἔχει βάρος, πιέζει τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς σώματα. Τὴν πίεσιν δὲ αὐτὴν λέγομεν ἀτμοσφαιρικὴν πίεσιν.

Ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαίρας δὲν εἶναι ὁμοία εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς. Εἰς ἄλλα μέρη εἶναι μεγαλυτέρα καὶ εἰς ἄλλα μικροτέρα. Ἡ διαφορὰ αὕτη προέρχεται:

1ον) Ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους ἐκάστου τόπου. Διότι ὅσον πλησιέστερος εἶναι τόπος τις πρὸς τὸν ἰση-

μερινὸν τόσον μεγαλυτέραν θερμοκρασίαν ἔχει, ὅσον δὲ μακρότερον εἶναι τοῦ ἰσημερινοῦ, τόσον ὀλιγοτέραν θερμοκρασίαν ἔχει.

2ον) Ἐκ τοῦ ὕψους εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἀπὸ τοὺς πνέοντας ἀνέμους, ἀπὸ τὰ θαλάσσια ρεύματα, καὶ ἀπὸ τὴν βλάστησιν.

8. Ἄνεμοι.

Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, ὅπως ὅλα τὰ σώματα, ἅμα θερμαίνεται, διαστέλλεται (ἀραιώνει) καὶ γίνεται ἐλαφρότερος. Λοιπὸν, ἅμα συμβῇ εἰς ἓνα τόπον νὰ ἀραιωθῇ ὁ ἀήρ, τότε τρέχει πυκνὸς ἀήρ (ἐξ ἄλλου τόπου) καὶ πληροῖ τὸ σχηματισθὲν κενόν. Ἔνεκα δὲ τούτου σχηματίζονται ρεύματα ἀέρος, τὰ ὁποῖα λέγονται ἄνεμοι.

Πολικοὶ καὶ Ἰσημερινοὶ ἄνεμοι.

Εἰς τὸν ἰσημερινὸν ἔνεκα τῆς θερμότητος ἀραιοῦνται τὰ κατώτερα στρώματα τοῦ ἀέρος καὶ ἀνέρχονται ὑψηλότερα. Τότε ὁ ψυχρὸς (πυκνὸς) ἀήρ τῶν πόλων τρέχει καὶ πληροῖ τὸν ἀραιωθέντα ἀέρα τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ οὕτω γίνονται κανονικὰ καὶ συνεχῇ ρεύματα ἀέρος, ἐκ τῶν πόλων πρὸς τὸν ἰσημερινὸν καὶ λέγονται πολικοὶ ἄνεμοι. Ἐπίσης ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα στρώματα τοῦ ἀέρος τοῦ ἰσημερινοῦ τρέχουν ρεύματα πρὸς τοὺς πόλους νὰ πληρώσουν τὸ μέρος τῆς ἀτμοσφαίρας, τὸ ὁποῖον ἔγινε ἀραιόν, διότι ἔφυγε ἀήρ πρὸς τὸν ἰσημερινόν, καὶ οὕτως γίνονται κανονικὰ καὶ συνεχῇ ρεύματα ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ πρὸς τοὺς πόλους, καὶ λέγονται ἰσημερινοὶ ἄνεμοι.

Εἰς τινες τόπους εἰς ὠρισμένην ἐποχὴν τοῦ ἔτους πνέουν ἄνεμοι κανονικῶς καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν διεύθυνσιν. Αὗτοὶ λέγονται περιοδικοὶ ἄνεμοι ἢ μουσῶνες.

Ἐκ τοῦ σημείου τοῦ ὀρίζοντος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον πνέουν οἱ ἄνεμοι. λαμβάνουν καὶ τὸ ὄνομα.

1ον) Ἀνατολικὸς ἢ λεβάντης ὁ πνέων ἀπὸ τὴν ἀνατολήν.

2ον) Δυτικὸς ἢ πονέντης ὁ πνέων ἀπὸ τὴν Δύσιν.

3ον) Βόρειος ἢ τραμουντάνα ὁ πνέων ἀπὸ τὸ βόρειον μέρος.

4ον) Νότιος ἢ ὄστρια ὁ πνέων ἀπὸ τὸ νότιον μέρος.

Πλὴν τῶν ἄνω τεσσάρων κυρίων ἀνέμων εἶναι καὶ οἱ ἑξῆς:

Ὁ Βορειοανατολικός, ὁ Νοτιανατολικός, ὁ Νοτιοδυτικός καὶ ὁ Βορειοδυτικός.

Β) ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΦΥΣΙΚΗ

1) Μορφή τῆς Γῆς.

Ἡ γῆ προτοῦ λάβῃ τὴν σημερινήν της μορφήν ἦτο τετηκυῖα καὶ διάπυρος, καὶ τοιαύτη εἶναι ἀκόμη εἰς πολὺ μεγάλα βάθη (στὸ κέντρο). Σὺν τῷ χρόνῳ ὁμως ἐψύχθη τὸ ἔξω μέρος αὐτῆς καὶ ἐγινε στερεόν. Μέρη τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς ὑψώθησαν περισσότερον τῶν ἄλλων καὶ ἄλλα ἐσχημάτισαν κοιλώματα, εἰς τὰ ὁποῖα συνεσφρεύθησαν τὰ ὕδατα. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς παρουσιάζεται ὑπὸ δύο μορφᾶς τὴν στερεὰν γῆν (τὴν ξηρὰν) καὶ τὴν ὑγρὰν γῆν (τὴν θάλασσαν).

Τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς γῆς εἶναι ὑγρὰ (θάλασσα) καὶ μόνον τὸ $\frac{1}{4}$ αὐτῆς εἶναι στερεὰ (ξηρά).

2) Ἕππειροι.

Ὅλη ἡ ξηρὰ ἐπιφάνεια τῆς γῆς δὲν εἶναι συνεχῆς, ἀλλὰ διακόπτεται ὑπὸ τῆς θαλάσσης, εἰς τέσσαρα μεγάλα τμήματα. Ἐν δὲ ἐξ αὐτῶν τὸ μέγιστον ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο, καὶ οὕτω ἔχομεν πέντε μεγάλα τμήματα ξηρᾶς, τὰ ὁποῖα λέγονται Ἕππειροι.

Λοιπὸν ἔχομεν πέντε Ἕππειρους, τὴν Εὐρώπην, τὴν Ἀσίαν, τὴν Ἀφρικὴν, τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Αὐστράλιαν (Ὠκεανίαν). Ἐκ τῶν πέντε Ἕππειρων πρώτη κατὰ τὴν ἔκτασιν εἶναι ἡ Ἀσία, δευτέρα ἡ Ἀμερική, τρίτη ἡ Ἀφρική, τετάρτη ἡ Αὐστράλία καὶ πέμπτη ἡ Εὐρώπη.

Κατὰ τὸν πληθυσμὸν πρώτη εἶναι ἡ Ἀσία, δευτέρα ἡ Εὐρώπη, τρίτη ἡ Ἀμερική, τετάρτη ἡ Ἀφρική, καὶ

πέμπτη ἡ Αὐστραλία. Ἡ Ἀσία, ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Ἀφρικὴ λέγονται παλαιὸς κόσμος, διότι ἦσαν γνωσταὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους. Ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Αὐστραλία λέγονται νέος κόσμος, διότι ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους. Τὴν Ἀμερικὴν ἀνεκάλυψεν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος τῷ 1492 μ.Χ., τὴν δὲ Αὐστραλίαν οἱ Ὀλλανδοὶ τῷ 1606 μ.Χ.

Ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρικὴ καὶ ἡ Ὠκεανία εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἡμισφαίριον, ἡ δὲ Ἀμερικὴ εἰς τὸ δυτικὸν ἡμισφαίριον.

3) Ὠκεανοί.

Ἡ ὑγρὰ ἐπιφάνεια τῆς γῆς εἶναι μία καὶ συνεχής, ἀλλὰ διακρίνομεν καὶ ἐν αὐτῇ πέντε μεγάλα τμήματα, τὰ ὅποια λέγονται Ὠκεανοί. Εἶναι δὲ οἱ ἑξῆς.

1ον) Ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς Ὠκεανὸς μεταξὺ Ἀμερικῆς, Ἀσίας καὶ Αὐστραλίας. Αὐτὸς εἶναι ὁ μέγιστος ὅλων.

2ον) Ὁ Ἀτλαντικὸς Ὠκεανὸς μεταξὺ Εὐρώπης, Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς.

3ον) Ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανὸς μεταξὺ Ἀφρικῆς, Ἀσίας καὶ Αὐστραλίας.

4ον) Ὁ Βόρειος παγωμένος Ὠκεανὸς περὶ τὸν Βόρειον πόλον.

5ον) Ὁ Νότιος παγωμένος Ὠκεανὸς περὶ τὸν Νότιον πόλον.

Μεταξὺ τῶν Ὠκεανῶν τὸ μεγαλύτερον βάθος ἔχει ὁ Εἰρηνικὸς Ὠκεανός, ὁ ὁποῖος εἰς τινὰ μέρη ἔχει βάθος ἐννέα χιλιάδες μέτρα.

Ὁ πυθμὴν τῆς θαλάσσης εἶναι ἀνώμαλος, ὅπως καὶ ἡ

ξηρά. Ἄλλοῦ ἔχει ὑψώματα καὶ ἄλλοῦ κοιλώματα. Εἰς πολλὰ μέρη σκεπάζεται ἀπὸ φυτὰ θαλασσίνα, μερικὰ τῶν ὁποίων γίνονται ὑψηλὰ ὡς δένδρα.

4) Θαλάσσια ρεύματα.

Εἰς τοὺς Ὠκεανούς πολλὰ ὕδατα τρέχουσι σάν μεγάλοι ποταμοί. Αὐτὰ λέγονται θαλάσσια ρεύματα.

Δύο εἶδη θαλασσίων ρευμάτων ὑπάρχουν, τὰ θερμὰ καὶ τὰ ψυχρά. Τὰ θερμὰ ἀναχωροῦν ἀπὸ τὰς θερμὰς θαλάσσας τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τρέχουν πρὸς τοὺς πόλους, τὰ δὲ ψυχρὰ τρέχουν ἀπὸ τὰς πολικὰς θαλάσσας πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Πολλαὶ εἶναι αἱ αἰτίαι τῶν θαλασσίων ρευμάτων, ἀλλὰ κυρίως εἶναι ἡ ἐξάτμισις, ἡ ὁποία γίνεται εἰς τὰς θαλάσσας τοῦ Ἰσημερινοῦ ἕνεκα τῆς μεγάλης θερμότητος. Τὰ ψυχρὰ ὕδατα ἀπὸ τοὺς πόλους τρέχουν νὰ καταλάβουν τὰ κενὰ ποὺ ἐσχηματίσθησαν εἰς τὸν Ἰσημερινὸν ἐκ τῆς μεγάλης ἐξατμίσεως.

Ἀπὸ τὰ θερμὰ ρεύματα τὸ μεγαλύτερον εἶναι τὸ σχηματιζόμενον εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ ἐν Ἀμερικῇ καὶ λέγεται ρεῦμα τοῦ Κόλπου. Τὸ ρεῦμα τοῦτο εἶναι μέγιστος θαλάσσιος ποταμὸς μὲ πλάτος 40 χιλιομέτρων καὶ βάθος 370 μέτρων, καὶ τρέχει μὲ ταχύτητα ὀκτὼ χιλιομέτρων τὴν ὥραν. Τὸ ρεῦμα τοῦτο διευθύνεται κατὰ πρῶτον πρὸς Β. ἐκεῖ συναντᾷ ρεύματα ἐκ τοῦ πόλου ψυχρὰ καὶ διαιρεῖται εἰς τρεῖς μεγάλους ποταμούς. Πλὴν τῶν ἄνω ρευμάτων ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ρεύματα εἰς τοὺς Ὠκεανούς. Ὅταν τύχη νὰ συναντηθῶν δύο ρεύματα ἀντίθετα, τότε σχηματίζονται θαλάσσιοι στρόβιλοι καὶ εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνοι διὰ τὰ πλοῖα.

Ι ΔΑΖΟΥ. Γεωγραφία Ε' τάξ. καὶ Ε' καὶ Σ' κατὰ τὸ Α' εἶδος συνιδ.

5) Ὑγρασία—Κλίμα.

Τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὕδατα διαρκῶς ἐξατμίζονται, ἕνεκα τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ρευμάτων τοῦ ἀέρος. Ὅταν ἡ ἀτμόσφαιρα ἔχῃ πολλοὺς ἀτμοὺς κυρίως εἰς τὰ κατώτερα στρώματα, τότε αἰσθανόμεθα ὑγρασίαν καὶ λέγομεν ὅτι ὁ καιρὸς εἶναι ὑγρὸς. Ὅταν δὲ ἡ ἀτμόσφαιρα δὲν ἔχῃ πολλοὺς ἀτμοὺς, ὥστε δὲν τοὺς αἰσθανόμεθα λέγομεν, ὅτι ἔχομεν ξηρασίαν δηλ. ὁ καιρὸς εἶναι ξηρὸς.

Ἡ θερμοκρασία, οἱ ἄνεμοι, ἡ ὑγρασία καὶ ἡ ξηρασία τῆς ἀτμοσφαίρας καθενὸς τόπου λέγεται κλίμα τοῦ τόπου. Ἡ θάλασσα μετριάζει τὸ ψῦχος καὶ τὴν ζέστην εἰς τοὺς πλησίον τόπους, διότι θερμαίνεται ἢ ψύχεται ὀλιγώτερον καὶ βραδύτερον ἀπὸ τὴν ξηράν. Διὰ τοῦτο οἱ πλησίον τῆς θαλάσσης τόποι τὸ θέρος εἶναι δροσεροὶ καὶ τὸν χειμῶνα δὲν εἶναι πολὺ ψυχροί. Τὸ κλίμα αὐτὸ ὀνομάζεται θαλάσσιον ἢ Ὠκεάνιον.

Εἰς τοὺς μακρὰν τῆς θαλάσσης τόπους ὁ ἀῆρ ταχέως θερμαίνεται καὶ ταχέως ψύχεται. Τὸ κλίμα αὐτὸ τὸ λέγομεν ἡπειρωτικόν. Καὶ εἶναι τὸ μὲν θέρος θερμόν, τὸν δὲ χειμῶνα ψυχρόν.

Ἀπὸ τὸ κλίμα καθενὸς τόπου ἐξαρτᾶται ἡ ὑγεία τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ἐπιτυχία τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας.

Γ') ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Γενική ἐπισκόπησις τῆς Ἀσίας.

Ἡ Ἀσία ὁλόκληρος κεῖται εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον καὶ ἐκτείνεται πρὸς Β. μέχρι τοῦ βορείου Παγωμένου Ὠκεανοῦ, πρὸς Ν. μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, πρὸς Α. μέχρι τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ καὶ Βερεγγείου Θαλάσσης, καὶ πρὸς Δ. μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς, Μεσογείου θαλάσσης, Εὐξείνου Πόντου καὶ Οὐραλίων Ὀρέων. Χωρίζεται δὲ τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τὰ Οὐράλια Ὅρη, τὴν Κασπίαν θάλασσαν, τὸν Εὐξείνου Πόντον καὶ Βόσπορον, ἐκ δὲ τῆς Ἀφρικῆς ἀπὸ τὸν Πορθμὸν τοῦ Σουέζ καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν.

Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ μεγαλυτέρα Ἡπειρος τῆς γῆς ($3\frac{1}{2}$ φορές μεγαλυτέρα τῆς Εὐρώπης), ($43\frac{1}{2}$ ἑκατ. τ. χιλ.) ὁ δὲ πληθυσμὸς τῆς ἀνέρχεται εἰς 900 ἑκατομμύρια, τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς γῆς ἀνερχομένου εἰς 1900 ἑκατομμύρια. Καὶ ὅμως ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως εἶναι ἀραιῶς κατοικημένη.

Ἡ Ἀσία βρέχεται ὑπὸ θαλάσσης, ἀπὸ ὅλας τὰς πλευράς της, ἐκτὸς τῆς βορειοδυτικῆς καὶ ἔχει πολλοὺς κόλπους, ὧν σπουδαιότεροι εἶναι ὁ τοῦ Τογκίνου, τοῦ Σιάμ, τῆς Βεγγάλης, ὁ Περσικὸς κόλπος, καὶ ὁ Ἀραβικὸς. Μεταξὺ αὐτῶν σχηματίζονται ἐκτεταμέναι χερσόνησοι πρὸ τῶν ὁποίων εἶναι κατεσπαρμέναι πολλαὶ μικραὶ καὶ μεγάλαι νῆσοι μὲ πλούσια προϊόντα.

Ἡ Ἀσία εἰς τὸ κέντρον εἶναι ἡ ὑψηλότερα χώρα τοῦ κόσμου, διότι ἔχει τὰ ὑψηλότερα ὄρη Καρακουρού-

μια καὶ Ἰμαλάϊα, τὰ ὑψηλότερα ὄρη τοῦ γῆς (8840 μ. ὑψ.) καὶ τὰ Ἀλταΐα, καὶ τὰ ὑψηλότερα ὀροπέδια Πάμιρ καὶ Ἰράν. Πρὸς Β. αὐτῶν ἐκτείνεται τὸ βαθύπεδον τῆς Σιβηρίας καὶ πρὸς Δ. τὸ βαθύπεδον τῆς Μεσοποταμίας. Ποταμοὶ ἐν Ἀσίᾳ ὑπάρχουν πολλοὶ καὶ μεγάλοι, ὧν σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Ὅβρις, ὁ Ἰεγεσέης καὶ ὁ Λένας ἐκβάλλοντες πρὸς Β. ὁ Ἀμὼρ ἐκβάλλων εἰς τὴν Ὀχτσεκὴν θάλασσαν, ὁ Χοάγγος καὶ ὁ Ἰαγγ τὸς Κιάγγ ἐκβάλλοντες εἰς τὴν Κιτρίνην θάλασσαν, ὁ Μεκόγκος, ὁ Βραχμαπούτρας, ὁ Γάγγης καὶ ὁ Ἰνδὸς ἐκβάλλοντες πρὸς Ν. καὶ ὁ Τίγρης καὶ Εὐφράτης εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.

Λίμναι. Ἐν Ἀσίᾳ ὑπάρχουν πολλαὶ λίμναι, ὧν σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Κασπία θάλασσα, ἡ Ἀράλη, ἡ Βαλκάση καὶ ἡ Βαϊκάλη. Ἐν Ἀσίᾳ ὑπάρχει καὶ ἡ μεγάλη ἔρημος Γόβη πρὸς Ν. τῶν Ἀλταΐων ὄρεων.

Κλίμα. Τὸ Κλίμα τῆς Ἀσίας εἶναι διάφορον κατὰ τοὺς διαφόρους τόπους. Τὸ μέσον καὶ βόρειον τμήμα αὐτῆς εἶναι ψυχρόν. Εἰς τὰ νότια μέρη εἶναι μέτριον καὶ εἰς τὴν Ἀραβίαν εἶναι πολὺ θερμόν.

Προϊόντα. Εἰς τὰ βόρεια μέρη, ἐπειδὴ τὰ μέρη εἶναι βαλτώδη καὶ ψυχρὰ ἀναπτύσσονται μόνον βρύα καὶ λειχήνες καὶ εἶναι αἱ λεγόμεναι τοῦντραι. Εἰς τὰ νότια ὅμως μέρη φύονται τὰ μεγάλα δένδρα τῶν θερμῶν τόπων. Ὁ φοῖνιξ φθάνει εἰς ὕψος 60 μέτρων. Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ πατρίς ὅλων τῶν δημητριακῶν καρπῶν τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς, τῆς ὀρύζης, καὶ ὅλων τῶν ὀπωροφόρων δένδρων τῆς κερασέας, τῆς ραδακινέας, τῆς βερυκκοκέας, τῆς πορτοκαλλέας, τῆς συκῆς καὶ τῆς ἀμπέλου. Εἰς τὴν Ἀσίαν ζῶσι καὶ τὰ μεγαλύτερα ζῶα τῆς γῆς ἰδίως εἰς τὰ νότια μέρη αὐτῆς.

Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 900 ἑκατομμύρια. Τὸ μέσον τῆς Ἀσίας ὑπῆρξεν ἡ πρώτη κατοικία τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος προόδευσεν εἰς τὸν πολιτισμόν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ διεδόθη εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐν αὐτῇ ἀνεπτύχθησαν καὶ αἱ τρεῖς νομοθεϊστικαὶ θρησκείαι, ὁ Ἰουδαϊσμός, ὁ Χριστιανισμός καὶ Μωαμεθανισμός. Οἱ Κινέζοι καὶ οἱ Ἰνδοί, οἱ ὁποῖοι εἶναι περὶ τὰ 500 ἑκατομμύρια ἔχουν ἄλλην θρησκείαν τὴν τοῦ Βουδδα καὶ τοῦ Βράχμαν. Μωαμεθανοὶ εἶναι 130 ἑκατομ. Χριστιανοὶ 10 ἑκατομ. καὶ Ἰουδαῖοι ἕνα ἑκατομ. Ἦδη οἱ μᾶλλον πολιτισμένοι λαοὶ τῆς Ἀσίας εἶναι οἱ Ἰάπωνες, μετ' αὐτοὺς οἱ Κινέζοι καὶ οἱ Τοῦρκοι.

Δυτικὴ Ἀσία.

1) Μικρὰ Ἀσία (Τουρκικὸν Κράτος).

Μεταξὺ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, τῆς Μεσογείου θαλάσσης, τῆς Μεσοποταμίας καὶ Ἀρμενίας κεῖται ἡ Μικρὰ Ἀσία. Αὕτη εἶναι μία ἐκ τῶν χερσονήσων τῆς Ἀσίας. Εἰς τὰ δυτικὰ αὐτῆς σχηματίζονται πολλοὶ κόλποι, ὧν σπουδαιότερος εἶναι ὁ τῆς Σμύρνης καὶ πρὸς Ν. ὁ τῆς Ἀτταλίας. Πρὸ τῶν κόλπων αὐτῶν κεῖνται πολλαὶ ἑλληνικαὶ νῆσοι ἡ Λέσβος, ἡ Ἰκαρία καὶ ἡ Σάμος ἠνωμένοι ἤδη μὲ τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Κῶς, ἡ Ρόδος, ἡ Κάρπαθος καὶ ἄλλαι ἑννέα μικρότεραι ἀποτελοῦν τὰ Δωδεκάνησα κατεχόμενα ὑπὸ τῆς Ἱταλίας καὶ πρὸς Ν. αὐτῶν εἶναι ἡ μεγάλη νῆσος Κύπρος κατεχομένη ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας (ὅλαι εἶναι Ἑλληνικαὶ νῆσοι).

Ἔδαφος—Προϊόντα. Ἡ Μικρὰ Ἀσία εἶναι ὄροπέδιον, τὸ ὁποῖον πρὸς Δ. κατέρχεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον μέχρι θαλάσσης καὶ σχηματίζει εὐφορωτάτας πεδιάδας,

αἱ ὁποῖαι παράγουν πλούσια προϊόντα, σταφίδα, σῦκα, κάστανα, ἔλαιον, δημητριακοὺς καρποὺς καὶ ἐσπεριδοειδή. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἔχει πλούσια λιβάδια εἰς τὰ ὁποῖα τρέφονται πολλὰ ποίμνια (αἰγες Ἀγκύρας καὶ Καραμά- νικα πρόβατα μὲ τὸ ὥραϊον μαλακὸν τρίχωμα).

Ὅρη. Σπουδαιότερα ὄρη εἶναι ὁ Ταῦρος ἐκτείνων πολλὰς βουνοσειράς, ὁ Ὀλυμπος, ἡ Ἰδη καὶ τὸ Τμῶλον.

Ποταμοί. Ὁ Ἄλυσ καὶ ὁ Σαγγάριος ἐκβάλλοντες εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. Ὁ Γρανικὸς ἐκβάλλων εἰς τὴν Προποντίδα. Ὁ Σκάμανδρος ὁ Κύνδος, ὁ Ἑρμος καὶ ὁ Μαϊάνδρος ἐκβάλλοντες εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος. Ἰνδός, ὁ Πύραμος ἐκβάλλοντες πρὸς Ν. εἰς τὴν Μεσό- γειον θάλασσαν.

Λίμναι. Εἶναι πολλαί, ὧν σπουδαιότερα εἶναι ἡ Τάττα πολὺ ἀλατοῦχος. Παρ' αὐτὴν εἶναι καὶ ἡ Ἀλμυρὰ ἔρημος παρὰ τὸν Σαγγάριον ποταμόν.

Οἱ κάτοικοι τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας ἀνέρχονται εἰς 12 ἑκατομμύρια Τούρκους καὶ Ἑβραίους καὶ ὀλίγους Εὐρωπαίους, καὶ διαιρῆται εἰς ὀκτὼ νομοὺς καὶ πέντε διοικήσεις.

1ον) **Νομὸς Ἀγκύρας.** Ὁ νομὸς οὗτος κεῖται εἰς τὸ κέντρον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Ἀγκυραν μὲ 80 χ. κ., ἡ ὁποία εἶναι πρωτ. τοῦ Κρά- τος. Εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ τῆς Ἀγκύρας εἶναι ἡ πόλις Καισάρεια πατρίς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, καὶ ἡ Να- ζιατζὰ ἡ πατρίς τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

2ον) **Νομὸς Ἰκονίου.** Ὁ νομὸς οὗτος ἐκτείνεται μεταξὺ τοῦ Ταύρου ὄρους καὶ τῆς λίμνης Τάττα μὲ πρωτεύουσαν τὸ Ἰκόνιον μὲ 60 χ. κ. ἔχει ἐργοστάσια ταπήτων.

3ον) **Νομός Ἀδάνων.** Αὐτὸς κεῖται εἰς τὸ νοτιανατολικὸν τμήμα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Πρωτεύουσα εἶναι τὰ Ἀδανα μὲ 50 χ. κ. ἐν τῷ μέσῳ εὐφορωτάτης πεδιάδος. Ἐπίνειον τῶν Ἀδάνων εἶναι Μερσίνη μὲ καλὸν λιμένα. Παρὰ τὸν ποταμὸν Κύδνον εἶναι ἡ πόλις Ταρσός, πατρίς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

4ον) **Διοίκησις Ἀτταλείας.** Πρὸς Δ. τῶν Ἀδάνων εἶναι ἡ περιφέρεια τῆς Ἀτταλείας μὲ πρωτεύουσαν τὴν Ἀττάλειαν μὲ 20 χ.κ. Εἶναι παράλιος καὶ ἐμπορικὴ πόλις ἐνεργοῦσα ἐμπόριον δημητριακῶν καρπῶν καὶ ξυλείας.

5ον) **Νομός Ἀϊδινίου.** Οὗτος κεῖται εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας παρὰ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος. Εἶναι τὸ καλύτερον καὶ πλουσιώτερον τμήμα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μὲ ἥπιον κλίμα. Πρωτεύουσαν ἔχει τὴν πόλιν Σμύρνην μὲ 200 χ. κ. εἰς τὸν Ἑρμαῖον κόλπον, ἔνθα ἐνεργεῖται ἀξιόλογον ἐμπόριον σταφίδος, σύκων καὶ μετάξης. Ἀϊδίνιον παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ. Πρὸς Α. τῆς Σμύρνης εἶναι ἡ Φιλαδέλφεια, Νέα Ἑφεσος, Μαγνησία παρὰ τὸν Ἑβρον ποταμὸν. Ὅλαι αὐταὶ αἱ πόλεις πρὸ τοῦ πολέμου κατοικοῦντο ἀπὸ Ἑλλήνας, οἱ ὅποιοι μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς πρόσφυγες.

6ον) **Διοίκησις Καρασῆ.** Αὕτη κεῖται πρὸς Β. τοῦ νομοῦ Ἀϊδινίου καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Βαλοῦ Κέσρ. Κυδωνία (Αἰβαλί) μὲ καλὸν λιμένα. Ἀπέναντι τῶν Κυδωνιῶν κεῖνται τὰ Μοσχονήσια (22 μικρὰ νησιά).

7ον) **Νομός Προύσσης.** Πρὸς Β. τοῦ νομοῦ Ἀϊδινίου ἐκτείνεται ὁ νομός Προύσσης μὲ πρωτεύουσαν τὴν Προύσσαν μὲ 80 χ. κ. καὶ μὲ τὰ ὠραῖα μεταξωτά της

ὑφάσματα. Ἐπίνειον αὐτῆς εἶναι τὰ Μουδανιά εἰς τὴν Προποντίδα. Νίκαια ἔνθα ἔγινε ἡ πρώτη Οἰκουμένηκὴ Σύνοδος.

8ον) *Διοίκησις Ἑλλησπόντου*. Αὕτη καταλαμβάνει τὴν παραλίαν τοῦ Ἑλλησπόντου μὲ πρωτεύουσαν τὰ Δαρδανέλλια πόλιν παράλιον. Παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑλλησπόντου εἶναι ἡ νῆσος Τένεδος κατοικουμένη ὑπὸ Ἑλλήνων.

9ον) *Διοίκησις Νικομηδείας*. Αὕτη ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Νικομήδειαν πόλιν παράλιον καὶ ἐμπορικὴν.

10ον) *Διοίκησις Χρυσουπόλεως*. Αὕτη κατέχει τὴν χερσόνησον τοῦ Βοσπόρου μὲ πρωτεύουσαν τὴν Χρυσούπολιν (Σκούταρι) ἀπέναντι τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

11ον) *Νομὸς Κασταμονῆς*. Οὗτος κατέχει τὴν Βορεινὴν πλευρὰν τῆς Μ. Ἀσίας παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον μὲ πρωτεύουσαν τὴν Κασταμονήν. Ἐπίνειον αὐτῆς εἶναι ἡ Ἰνέπολις. Ποντοηράκλεια πόλις μὲ πλούσια ἀνθρακωρυχεῖα.

12ον) *Νομὸς Τραπεζοῦντος*. Οὗτος κεῖται ἀνατολικῶς τοῦ νομοῦ Κασταμονῆς παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον μὲ πρωτεύουσαν τὴν Τραπεζοῦνταν. Αὕτη ὑπῆρξε πρωτεύουσα τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορείας τοῦ Πόντου, ἡ ὁποία ἰδρῦθη, ὅταν οἱ Λατῖνοι ἐκυρίευσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ διετηρήθη τοιαύτη ἀπὸ τὸ 1209 μ. Χ. ἕως 1462, ὅτε ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Τούρκων.

13ον) *Νομὸς Σεβαστείας*. Βορειανατολικῶς τοῦ νομοῦ Ἀγκύρας ἐκτείνεται ὁ νομὸς Σεβαστείας μέχρι τῆς Ἀρμενίας μὲ πρωτεύουσαν τὴν Σεβάστειαν παρὰ τὸν ποταμὸν Ἄλυν μὲ 50 χ. κ.

Συγκοινωνία. Ἡ πρωτεύουσα Ἀγκυρα συνδέεται σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ Χαϊδάρ Πασσᾶ (ἐναντι τῆς Κων-

σταντινουπόλεως. Ἀπὸ τὸ Χαϊδάρ Πασσᾶ ἄλλη γραμμὴ προχωρεῖ πρὸς τὴν Σμύρνην καὶ ἐκεῖθεν διὰ διαφόρων πόλεων φθάνει εἰς τὰ Ἄδανα. Ἄλλη πάλιν γραμμὴ ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸ Χαϊδάρ Πασσᾶ καὶ διὰ τῆς Προύσσης καὶ ἄλλων πόλεων φθάνει εἰς τὸ Ἰκόνιον.

Δωδεκάνησα.

Εἰς τὴν νοτιοδυτικὴν παραλίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κεῖνται 12 νῆσοι Ἑλληνικαὶ κατοικοῦμεναι ὑπὸ Ἑλλήνων, αἱ ὁποῖαι παρὰ πᾶν δίκαιον καὶ νόμιμον κατέχονται ἤδη ὑπὸ τῆς Ἰταλίας. Εἶναι αἱ ἑξῆς.

1) Ρόδος. Αὕτη εἶναι ἡ μεγάλυτέρα ὄλων μὲ 50 χ. κ. καὶ καλὸν κλίμα, εἶναι εὐφορος, καὶ ἐνεργεῖ ἀξιόλογον ἐμπόριον. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ ὁμώνυμος πόλις μὲ 25 χ. κ. ἔνθα ἐδρεύει καὶ ὁ Ἰταλὸς διοικητής. Εἰς τὴν Ρόδον κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἶχον στήσει τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἥλιου ἔχον ὕψος 45 μέτρων καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἓν ἐκ τῶν ἐπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου. Τὸ ἄγαλμα αὐτὸ ἀπὸ σεισμὸν ἔπεσε τῷ 222 π. Χ.

2) Ἡ Κάρπαθος εἰς τὰ Ν. Α. τῆς Ρόδου.

3) Ἡ Κᾶσος πλησίον τῆς Καρπάθου, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι εἶναι καλοὶ ναυτικοὶ καὶ σπογγαλιεῖς.

4) Ἡ Χάλκη νῆσος βραχέως.

5) Ἡ Σύμη μὲ 16 χ. κ. ἥς οἱ κάτοικοι εἶναι ναυτικοὶ καὶ σπογγαλιεῖς.

6) Ἡ Τήλος μικρὰ νῆσος.

7) Νίσηρος μὲ 6 χ. κ. νῆσος ἡφαιστειώδης.

8) Ἡ Κῶς μὲ 20 χ. κ. καὶ μὲ εὐφορον ἔδαφος.

Αὕτη ἦτο πατρίς τοῦ μεγάλου Ἱατροῦ Ἱπποκράτους.

9) Ἡ Ἀστυπάλαια μικρὴ νῆσος μὲ καλὸν λιμένα.

10) Ἡ Κάλυμνος μὲ 18 χ. κ. ἥς οἱ κάτοικοι εἶναι κτίσται καὶ σπογγαλιεῖς.

11) Ἡ Λέρος μὲ καλὸν λιμένα καὶ μὲ εὐφορον ἔδαφος.

12) Ἡ Πάρος πρὸς Ν. τῆς Σάμου νήσος ξηρὰ καὶ ἄγονος. Ἐν αὐτῇ ὁ Εὐαγγελιστὴς καὶ Ἀπόστολος Ἰωάννης ἔγραψε τὴν ἀποκάλυψιν. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει τὸ μοναστήριον τοῦ Ἰωάννου μὲ πλουσίαν βιβλιοθήκην καὶ μὲ πολλὰ χειρόγραφα.

Κύπρος.

Ἡ μεγαλόνησος Κύπρος εἶναι εἰς τὸν Ἰστικὸν κόλπον. Τὸ ἔδαφος τῆς νήσου εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον πεδινόν. Δύο χαμηλαὶ ὄροσειραὶ ἀπλώνονται ἀπὸ τὰ δυτικὰ πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς νήσου. Ὑψηλότεραι κορυφαὶ αὐτῶν εἶναι τὸ Πενταδάκτυλον καὶ ὁ Τρόδος. Μεταξὺ τῶν δύο ὄροσειρῶν ἐκτείνεται μεγάλη καὶ εὐφορος πεδιάς ἡ Μεσσορία τὴν ὁποίαν ποτίζει ὁ ποταμὸς Πεδιάς. Ὅλη ἡ παραλία τῆς Κύπρου εἶναι μίᾳ συνεχῆς πεδιάς τὴν ὁποίαν διαρρέουσι μικροὶ ποταμοί. Κόλποι ἐν αὐτῇ εἶναι ὁ τῆς Παναγίας, τῆς Λεμησσοῦ, τοῦ Λάρνακος καὶ τῆς Ἀμμοχώστου.

Προϊόντα αὐτῆς εἶναι οἱ δημητριακοὶ καρποί, τὰ γεώμηλα, ὁ οἶνος καὶ πολλὰ μεταλλεῖα.

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀνέρχονται εἰς 400 χιλιάδες τὸ πλεῖστον Ἕλληνες καὶ ὀλίγοι Τούρκοι (50 χιλιάδες) εἶναι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Ἡ Κύπρος μέχρι τοῦ 1878 ἦτο ὑπὸ τὴν Κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας, ἡ ὁποία τὴν παρεχώρησαν διὰ συνθήκης εἰς τὴν Ἀγγλίαν νὰ τὴν ἔχῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν της. Κατὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν ὅμως πόλεμον τὴν κατέλαβεν ὀριστικῶς ἡ Ἀγγλία καὶ τὴν κυβερνᾷ δι' ἀρμοστοῦ Ἀγγλοῦ. Οἱ Κύπριοι ὅμως ἰαρκῶς

παραπονοῦνται καὶ θορυβοῦν ζητοῦντες νὰ ἐνωθοῦν μετὴν μητέρα των Ἑλλάδα.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Κύπρου εἶναι ἡ Λευκωσία μετὰ 25 χ. κ. πόλις μεσόγειος εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Μεσοποταμίας. Ἐπίνειον αὐτῆς εἶναι ἡ Ἀμμόχωστος μετὰ 15 χ. κ. μετὰ καλὸν λιμένα καὶ μετὰ σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν μετὴν πρωτεύσαν, Λάριναξ παράλιος πόλις μετὰ 10 χ. κ. πλησίον τῆς παλαιᾶς πόλεως Κίτιον, ὅπου ἐφρονεύθη ὁ Κίμων. Λεμεσὸς μετὰ 12 χ. κ. ἐμπορικὴ πόλις.

Σοβιετικαὶ Δημοκρατίαι τοῦ Καυκάσου.

Πρὸς Β. τῆς Μεσοποταμίας μέχρι τοῦ Καυκάσου ἐκτείνεται ἡ Ἀρμενία. Αὕτη εἶναι χώρα ὄρεινὴ ἔχουσα τὸ ὄρος Ἀραράτ ἐκ τοῦ ὁποίου πηγάζουν οἱ ποταμοὶ Τίγρης καὶ Εὐφράτης. Μεταξὺ τῶν ὀρέων ὑπάρχουν εὐφροὶ πεδιάδες μετὰ γλυκὺ κλίμα. Διὸ οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Διὰ τῆς συνθήκης τῆς εἰρήνης τοῦ 1919 ἡ χώρα αὕτη ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος, ἀλλὰ δὲν ἀνεγνωρίσθη ἀπὸ τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Ρωσσίαν. Ἦδη τὸ Β. Α. μέρος ἀποτελεῖ τὴν δημοκρατικὴν Ἀρμενίαν μετὰ πρωτεύουσαν τὸ Ἐριβάν. Τὸ δὲ Ν. Δ. κατέχεται ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας μετὰ πρωτεύουσαν τὴν Ἐρζερούμ.

Γεωργία καὶ Ἀτζερμπεϊτζάν.

Μεταξὺ τοῦ ὅρους Καυκάσου. Εὐξείνου Πόντου Ἀρμενίας καὶ Κασπίας θαλάσσης κεῖται ἡ Σοβιετικὴ Δημοκρατία Γεωργία πρὸς Β. καὶ ἡ διοίκησις Ἀτζερμπεϊτζάν πρὸς Α.

Πρωτεύουσα τῆς Γεωργίας εἶναι ἡ πόλις Τυφλὶς

μεσόγειος πόλις. Βατούμ καὶ Πότυ πόλεις με ἐμπορικὸν λιμένας εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον.

Πρωτεύουσα τῆς διοικήσεως Ἀτζερμπεϊτζὰν εἶναι ἡ Βακοῦ με 250 χ. κ. εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν με πλουσίας πηγὰς πετρελαίου. Αὕτη συνδέεται με τὸ Βατούμ διὰ σιδηροδρόμου.

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ.

Αὕτη κεῖται πρὸς Ν. τῆς Ἀρμενίας, εἶναι βαθύπεδον καὶ διαρρέεται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος, οἵτινες ὅταν ἀναλύεται ἡ χιών τοῦ Ἀραράτ, ἐκχειλίζουσι καὶ καθιστοῦν τὸ ἔδαφος εὐφορον.

Αὕτη κατοικεῖται ὑπὸ 2 1/2 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων κατὰ τὸ πλεῖστον Μωαμεθανῶν. Τὴν χώραν αὐτὴν ἔχει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἡ Ἀγγλίας καὶ τὴν διοικεῖ με ἐντόπιον Βασιλέα.

Πόλεις. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ Βαγδάτη εἰς τὸν Τίγρην ποταμὸν με 150 χ. κ. Εἶναι πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ παράγουσα ὥραϊα μεταξωτὰ ὑφάσματα καὶ δέρματα καὶ ἄλλα. Μουσούλη εἰς τὴν ἀριστερὰν ὀχθὴν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἔνθα ὑφαίνονται τὰ περιφημα ὑφάσματα αἱ μουσουλῖναι. Πλησίον αὐτῆς ὑπάρχουν πηγαὶ πετρελαίου. Βασόρα εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον με 30 χ. κ.

Πρὸς Β. τῆς Βαγδάτης ἔκειτο ἡ ἄλλοτε μεγάλη πόλις Νινευί, πρὸς Ν. δὲ παρὰ τὸν Εὐφράτην ἡ μεγάλη πόλις Βαβυλῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν ὑπάρχουσιν ἤδη.

Συρία.

Ἡ Συρία κεῖται Ν. Α. τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἐντεῦθεν τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ. Τὰ ἐν αὐτῇ ὄρη Λίβανος.

καὶ Ἀντιλίβανος εἶναι γνωστὰ διὰ τὰς ὑψηλὰς κέδρους, αἵτινες ἤδη ἐξέλιπον.

Μέχρι τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἡ Συρία ἀνῆκεν εἰς τὴν Τουρκίαν, ἀλλὰ μετὰ τὸν πόλεμον κατελήφθη καὶ διοικεῖται ὑπὸ τῆς Γαλλίας. Διαιρεῖται εἰς 4 διοικήσεις, καὶ ἔχει 2 ἑκατομύρια κατοίκους Τούρκους, Ἀραβας καὶ Χριστιανούς.

1) *Διοίκησις Χαλεπίου*. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι τὸ Χαλέπιον μὲ 130 χ. κ. Εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις καὶ συγκοινωνεῖ σιδηροδρομικῶς μὲ τὴν Ἀλεξανδρέτταν, τὴν Δαμασκὸν καὶ Μεσοποταμίαν. Ἡ Ἀντιόχεια παρὰ τὸν ποταμὸν Ὀρόντα, Σελεύχεια καὶ Ἀλεξανδρέττα ἐπίνειον τοῦ Χαλεπίου μὲ σπουδαῖον ἐμπορικὸν λιμένα.

2) *Διοίκησις Βηρυττοῦ*. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ Βηρυττὸς μὲ 130 χ. κ. παράλιος πόλις ἐμπορικὴ καὶ ἐπίνειον τῆς Δαμασκοῦ.

3) *Διοίκησις Συρίας*. Αὕτη ἔχει πρωτεύουσα τὴν Δαμασκὸν, ἡ ὁποία εἶναι πρωτεύουσα ὅλης τῆς Συρίας μὲ 150 χ. κ. Εἶναι μεσόγειος πόλις κειμένη ἀνατολικῶς τοῦ Ἀντιλιβάνου ἐπὶ ὠραίας ὁάσεως ποτιζομένης ὑπὸ πολλῶν μικρῶν ποταμῶν, οἱ ὅποιοι καθιστοῦν αὐτὴν ἀληθινὸν παράδεισον, διότι εἶναι κατάφυτος ἀπὸ ὀπωροφόρα δένδρα ἀμπέλους καὶ κυπαρίσσους. Ἔχει σπουδαίαν βιομηχανίαν ὑφασμάτων καὶ γνωστὴ διὰ τὰς δαμασκηνὰς σπάθας. Εἰς αὐτὴν ἐδρεύει καὶ ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας.

4) *Διοίκησις Λιβάνου*. Αὕτη ἔχει πρωτεύουσα τὸ Δεῖρ ἔλ—Καμάρ.

Ν. Α. τῆς Συρίας ἐκτείνεται ἡ Συριακὴ ἔρημος εἰς ἀρκετὴν ἔκτασιν.

Παλαιστίνη.

(Χαναάν, γῆ ἐπαγγελίας)

Ἡ Παλαιστίνη κεῖται εἰς τὴν νοτιοδυτικὴν παραλίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μεταξὺ Συρίας, Ἀραβίας καὶ Μεσογείου θαλάσσης. Αὕτη εἶναι χώρα, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀβραάμ, καὶ τοὺς ἀπογόνους του. Εἶναι ἡ ἁγία γῆ, ἐν ᾗ ἐγεννήθη, ἔζησεν, ἐδίδασκε καὶ ἀπέθανεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διὸ καὶ προσκῆνυμα ὅλου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου θεωρεῖται. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουν τὰ ὄρη Ἑρμάν, Θαβὼρ καὶ Κάρμηλος, καὶ ὁ ποταμὸς Ἰορδάνης, εἰς τὸν ὁποῖον ἐβαπτίσθη ὁ Χριστός. Ὁ Ἰορδάνης πηγάζει ἐκ τοῦ Ἀντιλιβάνου, διέρχεται διὰ τῆς λίμνης Γεννησαρὲτ μὲ τοὺς πολλοὺς ἰχθῦς καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν νεκρὰν θάλασσαν.

Ἡ νεκρὰ λεγομένη θάλασσα (λίμνη) εἶναι χαμηλοτέρα τῆς Μεσογείου θαλάσσης κατὰ 340 μέτρα καὶ λίαν ἀλατούχος. Ἐκ δὲ τοῦ πυθμένος της ἀναβλύζει ἄσφαλτος, καὶ οὐδεμία ζωὴ ὑπάρχει ἐντὸς αὐτῆς.

Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι θερμόν, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον, διὸ καὶ ἡ Ἀγία Γραφή λέγει, ὅτι ἐν αὐτῇ ρέει μέλι καὶ γάλα.

Ἡ χώρα αὕτη μέχρι τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἀνῆκεν εἰς τὴν Τουρκίαν, μετὰ τὸν πόλεμον ὅμως ἐτέθη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ κατοικεῖται ἀπὸ Ἑβραίου, Τούρκου, Ἀρᾶ καὶ Χριστιανούς.

Πόλεις. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ Ἱερουσαλὴμ μὲ 80 χ. κ. κειμένη ἀκριβῶς ἐκεῖ ποῦ εὕρισκετο ἡ παλαιὰ Ἱερουσαλὴμ μὲ τὸν περίφημον ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Εἶναι ἔδρα τοῦ Πατριάρχου καὶ γνωστὴ διὰ τὴν διδασκαλίαν, τὰ πάθη καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ

Χριστοῦ. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει ὁ τάφος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ προσκύνημα τῶν Χριστιανῶν. Αὐτοῦ ἡ Ἁγία Ἑλένη ἔκαμε ἀνασκαφὰς καὶ εὔρε τὸν Τίμιον Σταυρὸν καὶ τὸν Τάφον τοῦ Χριστοῦ, ὅπου ἔκτισε τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, εἰς τὸν ὁποῖον κατ' ἔτος καὶ μάλιστα τὸ Πάσχα πηγαίνουν πολλοὶ Χριστιανοί, ἵνα προσκυνήσουν τοὺς Ἁγίους τόπους. Βηθλεέμ, πόλις ἐν ᾗ ἐγεννήθη ὁ Χριστός. Ἰόππη (Γιάφα) ἐπίνειον τῆς Ἱερουσαλὴμ μεθ' ἧς ἐνοῦται σιδηροδρομικῶς. Σαμάρεια πόλις ἐν τῇ Σαμαρείᾳ, Ναζαρεθ πόλις εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὅπου ἔζησε τὰ παιδικὰ του ἔτη ὁ Χριστός. Καισάρεια πόλις ἐν τῇ Περσίᾳ.

Ἀραβία.

Εἰς τὸ Ν. Δ. μέρος τῆς Ἀσίας καὶ πρὸς νότον τῆς Μεσοποταμίας καὶ Συρίας καὶ μεταξὺ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου ἐκτείνεται ἡ μεγίστη χερσόνησος Ἀραβία, τῆς ὁποίας ἡ ἔκτασις εἶναι τὸ ἡμισυ τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ἀραιῶς κατοικομένη ἔχουσα μόνον 3 ἐκατομμύρια κατοίκων.

Ἔδαφος. Ἡ συριακὴ ἔρημος συνέχεται πρὸς τὸ ὄροπέδιον τῆς Ἀραβίας, ὅπερ εἶναι ὑψηλὸν (600 μέτρα) συνίσταται ἀπὸ γρανιτώδη πετρώματα καὶ περικλείεται ἀπὸ ὄροσειρὰς κατερχομένας κλιμακῶδον πρὸς τὰς παραλίας.

1) **Εὐδαίμων Ἀραβία.** (Υεμένη). Αὕτη κατέχει τὸ Ν. Δ. ἄκρον τῆς χερσονήσου, ἔχει πολλὰς βροχὰς καὶ ἕνεκα τούτου ἔχει πλουσίαν βλάστησιν. Τὰ χωρία τῶν Ἀράβων περιστοιχίζοντι ἀπὸ φοίνικας, πορτοκαλλέας καὶ ἀμπέλους, εἰς δὲ τὰ πλάγια τῶν βουνῶν ὑπάρχουν φυτεῖαι καφέας αἱ ὁποῖαι παράγουσι τὸν ὀνομαστὸν

εὐώδη καφὲ τῆς Ὑεμένης. Ἀπὸ τὴν ρητίνην δὲ διαφόρων δένδρων αὐτῆς προέρχονται τὸ θυμίαμα καὶ ἄλλα ἀρώματα.

Πόλεις. Μόκκα παράλιος πόλις παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου. Χαδέϊδα μὲ 50 χ. κ. παρὰ τὴν Ἑρυνθρᾶν θάλασσαν διενεργοῦσα μέγα ἐμπόριον καφέ. Εἰς τὴν νοτίαν παραλίαν τῆς χερσονήσου εἶναι τὸ Ἄδεν μὲ 25 χ. κ. τοῦτο κατέχεται ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ εἶναι σπουδαῖος σταθμὸς ἀνθρακεύσεως.

2) **Πετραία Ἀραβία** (Χετζάζ) Αὕτη κεῖται πρὸς Β. τῆς Ὑεμένης, εἶναι πτωχὴ εἰς βροχὰς καὶ διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον εὐφορος καὶ ἀραιώτερα κατωκειμένη.

Πόλεις. Ἡ Μέκκα μὲ 70 χ. κ. καὶ Μεδίνα μὲ 50 χ. κ. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι πατρίς τοῦ Μωαμεθανισμοῦ καὶ χιλιάδες ἐξ αὐτῶν μεταβαίνουνσιν νὰ προσκυνήσωσιν εἰς τὴν Μέκκαν ἓνα ἱερὸν λίθον, εἰς δὲ τὴν Μεδίναν τὸν τάφον τοῦ Μωάμεθ.

3) Βορείως τῆς Πετραίας Ἀραβίας κεῖται ἡ τριγωνικὴ περιφέρεια τοῦ ὄρους Σινᾶ ἀνήκουσα εἰς τὴν Αἴγυπτον ὅπου ὁ πορθμὸς τοῦ Σουέζ.

4) **Ὀμάν.** Ἡ χώρα αὕτη κεῖται πρὸς τὸ Ν. Α. τῆς χερσονήσου παρὰ τὸν Περσικὸν κόλπον εἶναι πλούσιον βαθύπεδον καὶ παράγει ἀραβόσιτον, ρύζι, βάμβακα. ζαχαροκάλαμον καὶ ὀπώρας. Διοικεῖται ὑπὸ ἡγεμόνος καὶ ἔχει πρωτεύουσιν τὴν Μασκάτην μὲ 40 χ. κ. καὶ μὲ σπουδαῖον ἐμπορικὸν λιμένα.

5) Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀραβίας εἶναι ξηρὸν μὲ ὀλίγην βλάστησιν καὶ κατοικεῖται ἀπὸ βεδουίνοους, οἱ ὅποιοι βόσκουν τὰ ποίμνιά των, πρόβατα, ἄλογα καὶ καμήλους.

Οὗτοι ζοῦν κατὰ φυλάς, οἱ ὅποιοι ὑπακούουν εἰς ἓνα ἀρχηγόν τὸν Σείχην.

Περσία

Ἡ Περσία κατέχει τὸ δυτικὸν τμήμα τοῦ ὄροπεδίου τοῦ Ἰράν μεταξὺ τῆς Κασπίας θαλάσσης, Μεσοποταμίας, Περσικοῦ κόλπου, Βελουχιστάν καὶ Ἀφγανιστάν. Εἶναι ὄροπέδιον μὲ εὐφόρους πεδιάδας καὶ ὄασεις καὶ παράγει δημητριακά, βάμβακα, τουμπεκὶ ἔξοχον καὶ ὀπώρας.

Εἶναι ἀνεξάρτητον Κράτος μὲ βασιλέα ὀνομαζόμενον Σάχην. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 9 ἑκατομμύρια Μωαμεθανοὶ καὶ ὀλίγοι Ἀρμένιοι.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Περσίας εἶναι ἡ Τεχεράνη μὲ 280 χ. κ. εἰς πεδιάδα καλῶς καλλιεργημένην, ἀλλὰ θερμὴν τὸ θέρος. Ταυρὶς μὲ 200 χ. κ. παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Ἰσπαχὰν μὲ 70 χ. κ. παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Περσίας.

Οἱ Πέρσαι ἔχουν τὴν καταγωγὴν τῶν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Πέρσας, οἱ ὅποιοι δις ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐνίκηθησαν κατὰ κράτος.

Ἀφγανιστάν καὶ Βελουχιστάν.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τοῦ ὄροπεδίου Ἰράν μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ὑπάρχουν δύο κράτη τὸ Ἀφγανιστάν καὶ Βελουχιστάν, τὰ ὅποια βρέχονται ὑπὸ τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης.

1) Ἀφγανιστάν. Τοῦτο κατέχει τὸ βόρειον τμήμα, κατοικεῖται ἀπὸ 5 ἑκατομμύρια Μωαμεθανοὺς καὶ διοικεῖται ἀπὸ διοικητὴν Ἐμίρην καλούμενον.

Πόλεις. Καβούλη μὲ 60 χ. κ. πρωτεύουσα τοῦ κρά-
Ι. ΛΑΖΟΥ. Γεωγραφία Ε' τάξ., καὶ Ε' καὶ Σ' κατὰ τὸ Α' ἔτος συνδιδ. 3

τους ἐπὶ εὐφόρου κοιλάδος. Χερσάτη μὲ 50 χ. κ. μὲ πολλοὺς ὠραίους κήπους. Αὕτη εἶναι κέντρον ἐμπορίου μεταξὺ Περσίας καὶ Ἰνδιῶν.

2) *Βελουχιστάν*. Τοῦτο κατέχει τὸ νότιον τμήμα μέχρι τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι ὀρεινὴ καὶ μέρος αὐτῆς καλύπτεται ἀπὸ τὴν ἔρημον Γεργωσίαν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι Μωαμεθανοὶ καὶ ἔχουν πολλοὺς ἀρχηγούς, οἱ ὅποιοι ἀναγνωρίζουν ὡς ἀνώτερον τὸν Ἑμίρην τῆς Κελάτης εἰς τὸν ὅποιον καὶ ὑπακούουν. Πρωτεύουσα αὐτῆς τῆς χώρας εἶναι ἡ Κελάτη μὲ 15 χ. κ. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας.

Ἰνδία.

Ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ἰνδὸν μέχρι τοῦ ποταμοῦ Γάγγη, καὶ ἀπὸ τὰ Ἱμαλάια ὄρη πρὸς Β. μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Κομορίνου πρὸς Ν. ἐκτείνονται αἱ Ἰνδίαί. Καὶ τὸ μὲν βόρειον τμήμα λέγεται Ἰνδοστάν, τὸ δὲ νότιον Δεκάν.

Ἑδαφος. Τὸ Ἰνδοστάν εἶναι βαθύπεδον καὶ τὸ μὲν δυτικὸν αὐτοῦ τμήμα εἶναι θερμὸν καὶ ξηρόν, τὸ δὲ ἀνατολικὸν ποτίζεται ὑπὸ τοῦ Γάγγη ποταμοῦ, ὁ ὅποιος ἐνοῦται κατὰ τὰς ἐκβολὰς μὲ τὸν Βραχμαπούτραν καὶ σχηματίζει μέγα δέλτα ἐλῶδες καὶ ἀκατοίκητον. Ὁ Γάγγης ποταμὸς ὁ ὅποιος δέχεται καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐκχειλίζει κατ' ἔτος, καλύπτει τὴν πεδιάδα καὶ καθιστᾷ αὐτὴν πολὺ γόνιμον καλυπτομένην ἀπὸ πελώρια δένδρα καὶ πλουσίαν βλάστησιν.

Τὸ Δεκάν εἶναι ὀροπέδιον κλειόμενον πρὸς Δ. ἀπὸ τὰ ὄρη Δυτικὰ Γατταῖα καὶ πρὸς Α. ἀπὸ τὰ Ἀνατολικά Γατταῖα, τὰ ὅποια προχωροῦν πρὸς Ν. καὶ σχηματίζουν τὸ ἀκρωτήριο Κομορίνον.

Προϊόντα. Αἱ Ἰνδῖαι καὶ ἰδίως ἡ βρεχομένη ἑκτασις ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Γάγγη εἶναι πολὺ εὐφορος παράγουσα δημητριακοὺς καρπούς, ὄρουζα, βάμβακα, καπνόν, τέιον, ζακχαροκάλαμον καὶ πολλὰ ἄλλα. Εἰς τὰς Ἰνδίας ζοῦν τὰ μεγαλύτερα ἄγρια ζῶα, ἐλέφαντες, λέοντες, τίγρεις, κροκόδειλοι καὶ ὄφεις. Ἔχει πλούσια μεταλλεῖα σιδήρου, χαλκοῦ, χρυσοῦ, ἄνθρακος καὶ ἀδαμάντων.

Κλίμα. Τὸ κλίμα γενικῶς εἶναι θερμὸν μὲ ἀλλαγὰς ἀπὸ ξηροῦς καὶ βροχεροῦς μουσῶνας (ἀνέμους).

Πολιτικὴ κατάστασις. Αἱ Ἰνδῖαι κατέχονται ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ κυβερνῶνται ὑπὸ Ἀγγλοῦ ἀντιβασιλέως μὲ κυβέρνησιν ἀπὸ Ἰνδούς. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 300 ἑκατομμύρια καὶ πρεσβεύουν διαφόρους θρησκείας (Βραχμανισταί, Βουδδισταί καὶ Μωαμεθανοί).

Πόλεις. Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ Καλκούτα μὲ μὲν ἑκατομμύριον κατοίκους πρὸς Α. τοῦ Δέλτα τοῦ Γάγγη. Εἶναι πόλις μὲ εὐρωπαϊκὴν ἐμφάνισιν καὶ τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Εὐρώπης. Δελχί μὲ 300 χ. κ. παρὰ τὸν ἄνω Γάγγη, ἔδρα τοῦ Ἀγγλοῦ ἀντιβασιλέως. Βομβάη μὲ 800 χ. κ. εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τοῦ Δεκάν ἐκτισμένη ἐπὶ νησίδος, ἔχει εὐρύχωρον λιμένα, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ πρῶτος ἐμπορικὸς λιμὴν τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἰδίως εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ βάμβακος. Μαδράση μὲ 400 χ. κ. εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τοῦ Δεκάν, κέντρον ἐμπορίου μαργαριτῶν καὶ ἀδαμάντων. Εἰς τὰ Βορειοδυτικὰ τοῦ Ἰνδοστάν πλησίον τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ εἶναι ἡ κοιλὰς τοῦ Κασιμίρ περιφημος διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς της. Ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ πόλις Λαχώρη μὲ 200 χ. κ. ἔνθα κατασκευάζονται τὰ λεπτότατα κεντητὰ μάλλινα ὑφάσματα, τὰ λαχώρια

(σάλια). Πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου Κομορίνου κεῖται ἡ μεγάλη νῆσος Κεϋλάνη με 4 ἑκατομμύρια κ. εἶναι χώρα μᾶλλον πεδινή καὶ εὐφορος, ἔχουσα μεγάλας φυτείας ἀπὸ καφέας καὶ κανελλόδενδρα. Ἐκτὸς τούτων εἶναι ἡ πλουσιωτέρα χώρα τοῦ κόσμου διὰ τοὺς πολυτίμους λίθους της. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι τὸ Κολόμβο με 200 χ. κ.

Ἰνδοκίνα.

Ἡ Ἰνδοκίνα εἶναι χερσόνησος, κεῖται πρὸς Ν. τῆς Σινικῆς Δημοκρατίας καὶ ἐκτείνεται μεταξὺ τοῦ Γάγγη ποταμοῦ καὶ τῶν κόλπων τοῦ Τογκίνου καὶ τοῦ τῆς Βεγγάλης. Πρὸς Ν. τῆς χερσονήσου Ἰνδοκίνας καὶ μεταξὺ τοῦ κόλπου τοῦ Σιάμ καὶ τοῦ Πορθμοῦ Μαλάκας ἐκτείνεται ἡ στενὴ ὡς γλῶσσα χερσόνησος Μαλάκα.

Ἔδαφος. Ἡ Ἰνδοκίνα εἶναι ὄροπέδιον καὶ διασχίζεται ἀπὸ ὄρη, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν εὐρεῖαι κοιλάδες διαρρέόμεναι ὑπὸ μεγάλων ποταμῶν, οἱ ὅποιοι εἰς ὠρισμένας ἐποχὰς πλημμυροῦν καὶ καθιστοῦν τὴν χώραν πολὺ εὐφορον.

Ποταμοί. Σπουδαιότεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Ἰραβόδης καὶ ὁ Σαλουένης χυνόμενοι πρὸς Ν. εἰς τὸν κόλπον Μαρταβάν καὶ ὁ Μεκόγκος χυνόμενος εἰς τὴν Σινικὴν θάλασσαν.

Προϊόντα. Τὰ σπουδαιότερα προϊόντα εἶναι ὄρυζα, ξαχαροκάλαμον, βάμβαξ, τέϊον, καφές, κανέλλα, ὀπώρα διάφοροι, ξυλεία, διάφορα μέταλλα καὶ ἀδάμαντες. Ἐν αὐτῇ ζῶσι μεγάλα ζῶα ἐλέφαντες, λέοντες, τίγρεις, πίθηκοι καὶ ἄλλα.

Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδοκίνας κατάγονται ἀπὸ τὴν Μογγολικὴν φυλὴν, οἱ δὲ τῆς Μαλάκας ἀπὸ

τὴν Μαλαϊκὴν καὶ εἶναι κατὰ τὸ θρήσκευμα βουδδισταί.
Ἀνέρχονται δὲ εἰς 40 ἑκατομμύρια.

Πολιτικὴ ἐξέτασις. Τὸ Β. Δ. τμήμα τῆς Ἰνδοκίνας (Βιρμανία) καὶ ἡ χερσόνησος Μαλάκα κατέχονται ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸ Ἀνατολικὸν τμήμα τῆς Ἰνδοκίνας κατέχεται ὑπὸ τῆς Γαλλίας. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν τῶν τμημάτων ἐκτείνεται τὸ ἀνεξάρτητον βασίλειον τοῦ Σιάμ.

1) **Πόλεις.** Ἐν τῇ Ἀγγλικῇ Ἰνδοκίνῃ (Βιρμανία) εἶναι ἡ Ραγκοὺν μὲ 300 χ. κ. πόλις ἐμπορικὴ, ἐνεργοῦσα μέγιστον ἐμπόριον ὀρύξης. Σιγκαπούρη μὲ 200 χ. κ. ἐπίνειον εἰς τὴν νοτίαν ἄκραν τῆς Μαλάκας. Ἐνταῦθα ὑπάρχει ναυτικὸς σταθμὸς διὰ τὰ ταξειδεύοντα πλοῖα διὰ τὴν Κίναν καὶ Ἰαπωνίαν.

2) Ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἰνδοκίνῃ, ἡ ὁποία κατέχει τὸ ἀνατολικὸν τμήμα (Κοχινγκίνα, Ἀννάμ, Τογκίνσον μὲ 17 ἑκατ. κατ. πόλις εἶναι ἡ Σαϊγὼν μὲ 60 χ. κ. ἔχουσα σπουδαῖον ἐμπορικὸν λιμένα.

3) Τὸ βασίλειον τοῦ Σιάμ μὲ 7 ἑκατ. κατ. κείμενον μεταξὺ τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Γαλλικῆς Ἰνδοκίνας ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Βαγκῶκην μὲ 600 χ. κ. εἰς τὸν κόλπον τοῦ Σιάμ. Εἶναι πόλις ἐμπορικὴ καὶ ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς φορτώνονται ὅλα τὰ προϊόντα τοῦ Σιάμ δι' ἄλλας χώρας.

Ἰνδικαὶ νῆσοι.

Πρὸς Ν. καὶ Α. τῆς Μαλάκας καὶ Γαλλικῆς Ἰνδοκίνας εἶναι κατεσπαρμέναι πολλαὶ μεγάλαι καὶ μικραὶ νῆσοι. Ὅλαι αὐταὶ εἶναι λείψανα ξηρᾶς συνδεούσης ἄλλοτε τὴν Ἀσίαν μὲ τὴν Αὐστράλιαν ἔνεκα δὲ σεισμῶν κατέπεσε τὸ ἔδαφος καὶ τὰ μὲν χαμηλότερα αὐτοῦ μέρη ἐσκεπάσθησαν ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῶν Ὠκεανῶν, τὰ δὲ

ὕψηλότερα ἀπετέλεσαν τὰς νήσους. Ἐνεκα τούτου ἡ θάλασσα εἰς αὐτὰ τὰ μέρη εἶναι ἀβαθής. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἔχουν καὶ ἤδη ἐνεργὰ ἡφαιστεια καὶ πολλάκις συμβαίνουν σεισμοί.

Κλίμα. Τὸ κλίμα εἶναι ὑγρὸν καὶ θερμὸν ἀκατάλληλον δι' εὐρωπαίους. Ὡραὶ τοῦ ἔτους ἐν αὐταῖς δὲν διακρίνονται ἐπειδὴ κεῖνται παρὰ τὸν Ἰσημερινόν.

Ἔδαφος. Τὸ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον, τὰ βουνὰ εἶναι κατεσπαρμένα ἀπὸ πυκνὰ δάση εἰς τὰ ὁποῖα ζῇ ὁ οὐραγκουτάγκος ἡ τίγρις καὶ ἄλλα θηρία. Εἰς πολλὰ φύονται ἀρωματικὰ φυτὰ, ἐκ τῶν ὁποίων παράγονται τὸ πιπέρι, τὸ μοσχοκάρυδον, τὸ γαρύφαλλον καὶ ἄλλα μπαχαρικά. Πλὴν τούτων ἀφθονεῖ ἡ καφέα τὸ ζαχαροκάλαμον, τὸ τέϊον, ὁ καπνὸς καὶ ἡ ὄρυζα. Ἡ νῆσος δὲ Ἰάβα λέγεται κῆπος τῆς Ἀνατολῆς.

Οἱ κάτοικοι τῶν νήσων εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον Μαλαῖοι συγγενεῖς μὲ τοὺς Μογγόλους. Ὅλαι δὲ αἱ νῆσοι αὗται κατέχονται ὑπὸ ἄλλων κρατῶν.

1) Σουμάτρα μὲ 8 ἑκατ. κατ. διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ὀλλανδίας. Εἶναι 4 φορές μεγαλυτέρα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Παλαμβάκην.

2) Ἰάβα πλουσιωτέρα ὅλων μὲ 30 ἑκατ. κατ. διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ὀλλανδίας καὶ ἔχει πρωτεύουσα τὴν Βαταβίαν μὲ 100 χ. κ.

3) Τιμόρ ἡ ἡμίσεια εἶναι Ὀλλανδικὴ καὶ ἡ ἄλλη ἡμίσεια Πορτογαλική.

4) Βόρνεος 6 φορές μεγαλυτέρα τῆς Ἑλλάδος μὲ 2 ἑκατ. κατ. τὸ ἐν τρίτον εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸ ὑπόλοιπον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ὀλλανδίας. ἔχει πολὺν πλοῦτον εἰς ἀδάμαντας, χρυσόν, σίδηρον, γαιάνθρακα καὶ πολύτιμα ξύλα.

5) Κελέβη μεγάλη νῆσος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ὀλλανδίας. Οἱ Ὀλλανδοὶ κατέχουν καὶ τὰς πρὸς Α. τῆς Κελέβης νήσους Μολούκας, αἱ ὁποῖαι παράγουν γαρύφαλλα καὶ μοσχοκάρυδα.

6) Φιλιππῖναι νῆσοι. Αὗται ἀνήκουν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Πρωτεύουσα αὐτῶν εἶναι ἡ Μανίλλα μὲ 230 χ. κ., ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὴν μεγαλυτέραν νῆσον Λουζῶνα. Αὗται παράγουν βάμβακα, καπνόν, ζαχαροκάλαμον, ὄρουζα καὶ ἄλλα.

Οἱ κάτοικοι τῶν Φιλιππίνων νήσων εἶναι χριστιανοί, μασοῦν ἰνδοπιπέρη καὶ καπνίζουν.

Σινικὸν Κράτος (*Κίνα*)

Μεταξὺ τῶν Ἱμαλαίων καὶ Ἀτλαίων ὀρέων καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ ἐκτείνεται τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ μεγάλου κεντρικοῦ ὀροπεδίου τῆς Ἀσίας, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ Σινικὸν Κράτος, τὸ μεγαλύτερον Κράτος τῆς γῆς. Μεταξὺ δὲ τῶν Ἀτλαίων καὶ Κουελλυνίων ὀρέων ἐκτείνεται ἡ μεγάλη ἔρημος Γόβη. Εἰς τὴν μεγίστην αὐτὴν ἔκτασιν ὑπάρχουν αἱ χῶραι Κίνα, Κορέα, Μαντζουρία, Μογγολία, Ἀνατολικὸν Τουρκεστὰν καὶ Θιβέτ. Ἡ παραλία τῶν εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν σχηματίζει πολλοὺς κόλπους καὶ χερσονήσους ἐκ τῶν ὁποίων σπουδαιότερα εἶναι ἡ χερσόνησος Κορέα.

Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 400 ἑκατομμύρια καὶ εἶναι πυκνῶς κατοικημένη ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν.

1) *Κίνα*. Ἡ χώρα αὕτη βρέχεται πρὸς Α. ἀπὸ τὴν Σινικὴν καὶ Κυανὴν θάλασσαν καὶ ἐκτείνεται μέχρι τῶν Κουελλυνίων ὀρέων. Τὸ βόρειον τμήμα αὐτῆς εἶναι πεδινόν, τὸ δὲ νότιον ὄρεινόν. Διαρρέεται δὲ ὑπὸ δύο

μεγάλων ποταμῶν τοῦ Χοάγκη καὶ τοῦ Ἰαγγ—ταὲ Κιάγγ, οἱ ὅποιοι ἐκβάλλουν πρὸς ἀνατολὰς.

Προϊόντα. Τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι ἡ ὄρυζα, τὸ τέϊον, οἱ δημητριακοὶ καρποί, ὁ βάμβαξ, ἡ μέταξα καὶ τὸ ζαχαροκάλαμον. Ἐκ τῶν μεταλλείων τῆς δὲ ἐξάγονται χρυσός, ἄργυρος, χαλκός, σίδηρος καὶ ἄνθρακες. Ἔχει καὶ ἐργαστήσια εἰς τὰ ὅποια κατασκευάζονται μεταξωτὰ καὶ βαμβακερὰ ὑφάσματα καὶ ὠραῖα ἀγγεῖα ἐκ πορσελάνης.

Θρησκευμα. Οἱ Κινέζοι κατὰ τὸ θρησκευμα εἶναι Βραχμανισταί, ὑπάρχουν ὅμως καὶ πολλοὶ Βουδδισταί, Μωαμεθανοί, Ἑβραῖοι καὶ Χριστιανοί.

Πολίτευμα. Ἡ Κίνα τώρα εἶναι Δημοκρατία, προοδεύει εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ ἔχει καλὰς σχέσεις μὲ ὅλα τὰ κράτη. Ἀτυχῶς ἀπὸ πέρουσι ἄνευ οὐδεμιᾶς αἰτίας, ἀλλὰ πρὸς κατάκτησιν τῆς χώρας ἤρχισαν οἱ Ἰάπωνες ἀκήρυκτον πόλεμον καὶ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη. Οἱ Κινέζοι ἄλλοτε εἶχον καλὸν πολιτισμὸν, προτοῦ ἀποκτήσουν οἱ ἄλλοι λαοί. Αὐτοὶ ἐγνώριζον τὴν τυπογραφίαν, τὴν κατασκευὴν τῆς πυρίτιδος, τοῦ χάρτου, τὴν πυξίδα καὶ τὴν παραγωγὴν τῆς μετάξης.

Πόλεις. Πεκίνον μὲ 800 χ. κ., ἐπίνειον αὐτοῦ τὸ Τιέν - τσι μὲ 800 χ. κ. Αἱ πόλεις αὗται ἐνοῦνται μὲ τὴν Εὐρώπην διὰ σιδηροδρόμου. Πρὸς Β. τοῦ Πεκίνου κεῖται τὸ μέγα Σινικὸν τεῖχος, τὸ ὅποιον ἐκτίσθη πρὸ 2,200 ἐτῶν, ἵνα προστατεύῃ τὴν Κίναν ἀπὸ τοὺς Μογγόλους. Σαγκάη μὲ 800 χ. κ. παράλιος πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Κίνας. Καντὼν μὲ 900 χ. κ. πλουσία πόλις καὶ πρώτη εἰς τὸ ξένον ἐμπόριον.

2) **Μογγολία.** Αὕτη κατέχει τὸ βόρειον τμήμα τῆς χώρας καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῆς κατέχει ἡ ἔρη-

μος Γόβη. Ἡ χώρα αὕτη κατοικεῖται ἀπὸ Μογγόλους, διαιρουμένους εἰς πολλὰς φυλάς, οἱ ὅποιοι ζοῦν ὑπὸ σκηνὰς καὶ εἶναι ποιμένες. Μόνον εἰς τὸ βόρειον καὶ νότιον ἄκρον ὑπάρχουν πόλεις καὶ χωριά. Πρωτεύουσα τῆς Μογγολίας εἶναι ἡ Οὐργα μὲ 50 χ. κ. πρὸς βορρὰν.

3) *Μαντζουρία*. Τὸ Β. Α. τμήμα τῆς χώρας κατέχει ἡ Μαντζουρία, ἡ ὁποία εἶναι χώρα ὄρεινὴ καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Μοῦκδεν μὲ 180 χ. κ. Αὕτη εἶναι ἡ πόλις τῶν Κινέζων.

4) Τὸ *Ἀνατολικὸν Τουρκεστὰν* κατέχει τὸ Β. Δ. τμήμα τῆς χώρας καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Κασγάσιν μὲ 100 χ. κ.

5) Τὸ *Θιβέτ* εἶναι ἡ ὑψηλότερα χώρα τοῦ κόσμου μεταξὺ τῶν ὀρέων Ἰμαλαΐων καὶ Κουελλυνίων, εἶναι χώρα ἱερὰ τῶν Βουδδιστῶν καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Λάσσαν μὲ 30 χ. κ. ἐν αὐτῇ ἐδρεύει ὁ Πατριάρχης τῶν Βουδδιστῶν.

6) Ἡ *Χερσόνησος Κορέα* εὐρίσκεται μεταξὺ τῆς Κυτρίνης καὶ Ἰαπωνικῆς θαλάσσης καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Σεσὼλ μὲ 250 χ. κ. Ἡ Κορέα ἀπὸ τὸ 1910 κατέχεται ὑπὸ τῆς Ἰαπωνίας.

Σιβηρία.

Ὅλη ἡ βόρειος Ἀσία ἀπὸ τὰ Οὐράλια ὄρη πρὸς Δ. μέχρι Βερνγκίου πορθμοῦ καὶ Ὀχοτσικῆς θαλάσσης πρὸς Α. καὶ ἀπὸ τὸ ὑψήπεδον τοῦ Ἰράν πρὸς Ν. μέχρι τοῦ Β. Π. ὠκεανοῦ πρὸς Β. ἐκτείνεται ἡ Σιβηρία. Ἡ Σιβηρία εἶναι βαθύπεδον καὶ ἔχει ἑκτασιν μεγαλυτέραν τῆς Εὐρώπης. Οἱ πάγοι καὶ αἱ τοῦντραι αἱ ὁποῖαι τὴν σκεπάζουν, τὴν κάμνουν πολὺ πτωχὴν καὶ ἀραιότατα κατοικημένην.

Ποταμοί. Τὴν Σιβηρίαν διασχίζουν πολλοὶ καὶ μεγάλοι ποταμοὶ ἐκβάλλοντες ὅλοι εἰς τὸν Β. Π. ὠκεανὸν καὶ σχηματίζοντες εἰς τὰς ἐκβολὰς των πολλὰ ἔλη. Σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Ὄβις, ὁ Ἰενεσέης, καὶ ὁ Λένας.

Μόνον εὐφορος τόπος εἶναι εἰς τὸ νότιον τμήμα παρὰ τὴν λίμνην Βαϊκάλη.

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀνέρχονται εἰς 12 ἑκατομμύρια καὶ ζῶσι κυρίως ἀπὸ τὸ κυνήγιον ἀγρίων ζώων, τῶν ὁποίων τὰ δέρματα γίνονται ὥραϊα γουναρικά. Ἐκτὸς τῶν δερμάτων ὑπάρχουν καὶ πολλὰ μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ καὶ γαιανθράκων. Ἡ χώρα αὕτη ἀνήκει εἰς τὴν Ρωσσίαν καὶ λέγεται Ἀσιατικὴ Ρωσσία.

Πόλεις. Ὁμσκη μὲ 40 χ. κ. παρὰ τὸν Ὀβιν ποταμόν. Τόμσκη μὲ 150 χ. κ. ἐν ᾗ ὑπάρχουν μεταλλεῖα χρυσοῦ. Ἰρκούσκη παρὰ τὴν λίμνην Βαϊκάλη μὲ 90 χ. κ. Βλαδιβοστόκη παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Ἰαπωνικῆς θαλάσσης. Αὕτη ἐνοῦται μετὰ τῆς Εὐρώπης διὰ τοῦ ὑπερσιβηρικοῦ σιδηροδρόμου, καὶ διὰ νὰ φθάσῃ τις εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ ταξειδεύῃ μῆνας ὀλοκλήρους. Ὅλαι δὲ αἱ ἄνω πόλεις κεῖνται παρὰ τὴν αὐτὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν. Εἰς τὴν Ρωσικὴν Σιβηρίαν εὐρίσκεται τὸ Δυτικὸν Τουρκιστὰν εἰς τὰ νότια ἄκρα αὐτῆς. Εἶναι ἡ πατρις τῶν Τούρκων καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Τασκένδην μὲ 100 χ. κ., ἡ ὁποία συνδέεται σιδηροδρομικῶς μὲ τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Βουχάρα, Χίβα πόλεις ἐπὶ τῆς αὐτῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

Ἰαπωνία.

Εἰς τὰ Ν. Α. παράλια τῆς Σιβηρίας κεῖνται 4 μεγάλαι νῆσοι Κιουσού, Σικόκη, Νιφών, καὶ Ὑεσὼ καὶ πολλοὶ ἄλλοι μικραὶ νῆσοι, αἱ ὁποῖαι μὲ τὴν ἀπέναντι ἐπὶ τῆς Σινικῆς χώρας κειμένης χερσονήσου Κορέας ἀποτελοῦν τὴν Ἰαπωνικὴν Αὐτοκρατορίαν.

Ἐδαφος. Αἱ νῆσοι εἶναι ὀρεινὰ καὶ πλούσιαι εἰς φυσικὰς καλλονὰς μὲ πολλὰ ἐνεργὰ ἡφαίστεια Ἐνεκα

τούτου συμβαίνουν σεισμοὶ μὲ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα (τῷ 1923 ἐφονεύθησαν 200 χιλιάδες ἄνθρωποι). Ἐξ αἰτίας τῶν σεισμῶν αἱ οἰκίαι εἶναι μονόροφοι καὶ ξύλινοι καὶ αἱ πόλεις καταλαμβάνουν μεγάλην ἔκτασιν. Μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν μὲ τὰ πυκνὰ δάση των σχηματίζονται πεδιάδες καὶ κοιλάδες ἀρδευόμεναι ὑπὸ ποταμῶν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ κλίμα εἶναι ἥπιον ἔνεκα τῶν ἐτησίων ἀνέμων καὶ τοῦ θαλασσίου ρεύματος τοῦ εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ εἶναι εὐφορώτατον εἰς δημητριακοὺς καρπούς, ὄρουζαν τέιον καὶ ὀποροφόρα δένδρα.

Κάτοικοι. Οἱ Ἰάπωνες εἶναι συγγενεῖς μὲ τοὺς Κινέζους καὶ ἀπὸ αὐτοὺς παρέλαβον τὸν πρῶτον πολιτισμόν. Ἦδη ὅμως διαφέρουν πολὺ, διότι προήχθησαν κατὰ πολὺ εἰς τὸν πολιτισμόν, καὶ εἶναι τὸ ἰσχυρότερον Κράτος τῆς Ἀνατολῆς. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 80 ἑκαμμύρια ἀσχολούμενοι κυρίως εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν βιομηχανίαν καὶ κυρίως εἰς τὴν ὑφαντουργικὴν, τὴν μεταξουργίαν τὴν χαρτοποιίαν καὶ σιδηρουργίαν. Πολὺ προώδευσαν εἰς τὰ γράμματα, τὰς τέχνας, τὰς ἐπιστήμας καὶ εἰς τὰ πολεμικά. Κατὰ τὸ θρήσκευμα οἱ Ἰάπωνες εἶναι εἰδωλολάτραι, Βουδδισταὶ καὶ ὀλίγοι Χριστιανοί, καὶ κυβερνῶνται ἀπὸ βασιλέα λεγόμενον Μικάδον καὶ δύο βουλὰς.

Πόλεις. Τόκιον μὲ 2 ἑκατομ. κ., πρωτεύουσα τῆς Ἰαπωνίας ἐπὶ τῆς νήσου Νιφών, ἔχουσα ἐπίνειον τὴν πόλιν Γιοκαχάμα μὲ 400 χ.κ. καὶ μὲ σπουδαῖον ἐμπορικὸν λιμένα. Ναγκασάκη μὲ 120 χ. κ., ἐπὶ τῆς νήσου Κιοῦ—Σοῦ. Χακοδάκη μὲ 120 χ.κ. ἐπὶ νῆς νήσου Ὑεσὼ καὶ μὲ καλὸν ἐμπορικὸν λιμένα.

Ἡ Κορέα ἀπὸ τὸ 1910 κατέχεται ὑπὸ τῆς Ἰαπωνίας καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Σεσίλ μὲ 250 χ. κ.

Ἀφρική.

Ἡ Ἀφρική κεῖται πρὸς Ν. τῆς Εὐρώπης, χωριζομένη ἀπὸ μὲν τῆς Εὐρώπης διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ, ἀπὸ δὲ τῆς Ἀσίας διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Σουέξ καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης καὶ οὕτω αὕτη μὴ συνεχομένη μετ' ἄλλης Ἡπείρου ἀποτελεῖ μίαν μεγάλην νῆσον. Ἡ Μεσόγειος θάλασσα, ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός, ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανὸς καὶ ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα, οἱ ὅποιοι περιβρέχουσιν αὐτὴν δὲν εἰσχωροῦσι βαθέως εἰς τὴν ξηράν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν σχηματίζονται κόλποι εἰς τὰς παραλίας τῆς πλὴν τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, ὁ ὁποῖος σχηματίζεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

Κατὰ τὴν ἔκτασιν ἡ Ἀφρική εἶναι μικροτέρα τῆς Ἀσίας καὶ τριπλασία τῆς Εὐρώπης (30 1/2 ἑκατ. τετρ. χιλιόμ.). Εὐρίσκεται δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην.

Ἔδαφος. Ἡ νότιος Ἀφρική εἶναι ὄροπέδιον, τὸ ὁποῖον πρὸς τὰ Ν. Δ. καὶ Α. μέρη χαμηλώνει ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ σχηματίζει παραλίους πεδιάδας. Πρὸς τὰ βόρεια μέρη ἐνοῦται μὲ τὰς χώρας τοῦ Ἰσημερινοῦ, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὸ ὑψηλότερον ὄροπέδιον (4 χ. μ.). Τὸ ὄροπέδιον τοῦτο κατέρχεται καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη καὶ σχηματίζει παραλίους πεδιάδας. Εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ ὄροπεδίου ἀρχίζει ἡ χώρα τοῦ Νεῖλου ποταμοῦ, καὶ μετ' αὐτὴν πρὸς ἀνατολὰς ἀρχίζει ἡ ὄρεινὴ χώρα Ἀβησσυνία. Καθ' ὅλον δὲ τὸ πλάτος τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς ἀπὸ τὸν Νεῖλον πρὸς τὰ δυτικὰ μέρη ἐκτείνεται τὸ ὄροπέδιον τοῦ Σουδάν.

Πρὸς βορρᾶν τοῦ Σουδάν ἐκτείνεται ἡ μεγίστη ἔρηλος Σαχάρα ἀρχομένη ἀπὸ τὰ δυτικὰ παραλία καὶ φθά-

νουςα μέχρι τῆς Αἰγύπτου. Αὕτη ἔχει ἔκτασιν ἴσην μὲ τὴν Ἑπειρον Εὐρώπην. Πρὸς Β. τῆς Σαχάρας εἶναι ἡ Λιβυκὴ ἔρημος καὶ εἰς τὰ Ν. τῆς Ἀφρικῆς ἡ ἔρημος Καλλιχάρη.

Ἡ Ἀφρικὴ δὲν ἔχει μεγάλας ὄροσειράς ὅπως ἡ Ἀσία. Αἱ ὄροσειраὶ τῆς ἐκτείνονται παρὰ τὰς παραλίας καὶ εἶναι τέσσαρες.

Εἰς τὴν Β. Δ. παραλίαν ἐκτείνεται ὁ Μικρὸς καὶ ὁ Μέγας Ἀτλας (ὕψος 4.500 μ.). Παρὰ τὸν κόλπον τῆς Γουινέας ἐκτείνεται ἡ ὄροσειρὰ τοῦ Καμεροῦν (ὕψος 4 χ. μ.). Εἰς τὰ νότια μέρη εἶναι τὰ ὄρη τοῦ ἀκρωτηρίου Καλῆς Ἑλπίδος Καρὲ καὶ τὰ Νεοβέλδα ὄρη καὶ εἰς τὰ ἀνατολικά μέρη ἐκτείνονται τὰ ὄρη Καλιμάτζαρος (6 χ. μ. ὕψος) καὶ τὰ Κένια (5 χ. μ. ὕψος).

Ποταμοί. Σπουδαιότεροὶ ποταμοὶ εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμήμα ὁ Νεῖλος, ὅστις πηγάζει ἀπὸ τὴν λίμνην Βικτωρίαν, διευθύνεται πρὸς Β. δέχεται πολλοὺς ἄλλους μικροὺς ποταμοὺς καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν διὰ πολλῶν στομάτων μεταξὺ τῶν ὁποίων σχηματίζονται Δέλτα. Ὁ Ζαμβέζης ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν. Ὁ Ὁράγγης ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Ὁ Κόγγος πηγάζων ἐκ τῆς λίμνης Ταγγανίκας καὶ δεχόμενος πολλοὺς ἄλλους ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Ὁ Νίγειρ ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας καὶ ὁ Συνεγάλης ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

Κλίμα. Ἐπειδὴ ἡ Ἀφρικὴ εὐρίσκεται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ μόνον εἰς τὰ παράλια ἢ θάλασσα μετριάζει ὀλίγον τὴν θερμότητα. Εἰς τὰς χώρας τοῦ Ἰσημερινοῦ πίπτουν μεγάλαι καὶ

δρομητικαὶ βροχαὶ ἔνεκα τῆς μεγάλης ἐξατμίσεως, εἰς δὲ τὴν Σαχάραν οὐδέποτε βρέχει.

Προϊόντα. Ὅλα τὰ πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν παράλια παράγουν δημητριακοὺς καρποὺς καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον παράγεται πολὺς βάμβαξ καὶ λαχανικά. Εἰς τὴν νότιον Ἀφρικὴν καὶ Ἀβησσυνίαν φύονται διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα καὶ καλλιεργοῦνται ὁ βάμβαξ, ἡ ἄμπελος, ἡ ὄρουσα καὶ δημητριακά. Εἰς τὴν Ἀφρικὴν ὑπάρχουν δάση μὲ πελώρια δένδρα, φοίνικες, κοκκοφοίνικες, ἄρτόδενδρα, Ἰνδικὴ συκῇ, καφέαι καὶ ζαχαροκάλαμα. Τὰ δὲ ὀρυκτὰ εἶναι σίδηρος, μόλυβδος, χαλκός, γαϊάνθραξ, χρυσὸς καὶ ἀδάμαντες.

Ζῷα. Ζῷσι πολλὰ καὶ μεγάλα ἄγρια καὶ ἡμερα ἦτοι κάμηλοι, ἵπποι, αἰγες, λέοντες, λεοπαρδάλεις, ὕενοι, κροκόδειλοι καὶ μεγάλα πτηνὰ στρουθοκάμηλοι, γῦπες καὶ αἰετοί.

Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 135 ἑκατομύρια καὶ ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους φυλάς, οἱ περισσότεροι ὅμως εἶναι μαῦροι (Αἰθίοπες). Οἱ ἀρχαιότεροι κάτοικοι τῆς Ἀφρικῆς εἶναι οἱ Βουσμάνοι καὶ οἱ Ὀπτεντότοι ζῶντες εἰς τὰ δάση ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει. Ὅταν ὅμως εἰσεχώρησαν οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ ἔλαβον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των τὰς περισσότερας χώρας, ἐξημέρωσαν τοὺς ἐντοπίους καὶ μετέδωκαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν πολιτισμόν. Οἱ περισσότεροι κάτοικοι εἶναι ἀκόμη εἰδωλόλατραι καὶ μόνον εἰς τὴν βόρειον Ἀφρικὴν εἶναι Μωσαμεθανοὶ καὶ Χριστιανοί.

1) ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Αἴγυπτος.

Ἡ Αἴγυπτος ἐκτείνεται μεταξὺ τῶν ἐρήμων Λιβυ-
κῆς καὶ Ἀραβικῆς μέχρι τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ὅπου
ἐκβάλλει ὁ Νεῖλος. Ἡ χώρα αὕτη εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑπο-
χὴν εἶχε πολιτισμὸν καὶ πολὺ εἶχον προαχθῆ οἱ κάτοικοι
εἰς τὰς τέχνας, ἐπιστήμας καὶ τὰ γράμματα. Εἶναι τὸ
Κράτος τοῦ Φαραώ, τὸ ὁποῖον ἐκυρίευσαν οἱ Πέρσαι,
ἀπὸ τοὺς ὁποῖους τὸ ἐκυρίευσεν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος
καὶ ἵδρυσεν τὸ βασιλείον τῶν Πτολεμαίων, τὸ ὁποῖον
διετηρήθη μέχρι τοῦ 30 π. Χ. ὅτε ἐγένετο ἐπαρχία τοῦ
Βυζαντινοῦ Κράτους. Κατόπιν ἐκυριεύθη ἀπὸ τοὺς
Τούρκους, οἱ ὁποῖοι ἵδρυσαν τὸ Μωαμεθανικὸν κράτος,
τὸ ὁποῖον ὑπάρχει σήμερον ἀνεξάρτητον.

Ἔδαφος. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι κοιλὰς εὐφορωτάτη.
Εἶναι δῶρον τοῦ Νείλου, ὁ ὁποῖος διὰ τῶν προσχώσεων
τὴν ἐσχημάτισεν. Τὸ θέρος εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀβησσυνίας
καὶ τὰς λίμνας πίπτουν πολλαὶ βροχαί, καὶ τότε μὲ τὰ
θολὰ ὕδατά των πλημμυρίζει ὁ Νεῖλος καὶ καλύπτει
ὅλην τὴν Αἴγυπτον. Τοῦτο συμβαίνει κάθε χρόνον ἀπὸ
τὸν Ἰούνιον μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου, καὶ κατόπιν σταματᾷ
ἡ πλήμμυρα. Μετὰ ταῦτα στεγνώνει τὸ ἔδαφος, τὸ
ὁποῖον εἶναι σκεπασμένον ἀπὸ παχυτάτην λάσπην, ἡ
ὁποία τὸ καθιστᾷ εὐφορώτατον. Ἐπὶ τοῦ Νείλου ἔχουν
κατασκευασθῆ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν τεχνητὰ ἔργα, διὰ τῶν
ὁποίων προφυλάσσεται ἡ χώρα ἀπὸ καταστροφᾶς ἐκ τῆς
πλημμύρας καὶ ἐν ἀνάγκῃ ποτίζεται ὑπὸ τοῦ Νείλου.

Ἡ Αἴγυπτος διαιρεῖται εἰς Ἄνω, Μέσην, καὶ Κά-
τω Αἴγυπτον, οἱ δὲ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 15 ἑκα-

τομμυρια ἰθαγενεῖς, Φελλάχοι, Ἀραβες, Εὐρωπαῖοι καὶ 250 χιλιάδες Ἕλληνες.

1) *Ἡ Ἀνω Αἴγυπτος.* Αὕτη κεῖται μεταξὺ τῆς Λιβυκῆς ἐρήμου καὶ τοῦ Νείλου καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Ἀσσιοῦτ.

2) *Μέση Αἴγυπτος.* Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν κοιλάδα τοῦ Νείλου μέχρι τοῦ Δέλτα. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι τὸ Κάϊρον μὲ 700 χ. κ. Αὐτὸ εἶναι πρωτεύουσα τοῦ Κράτους· πρὸς Α. τοῦ Καΐρου εἶναι ἡ μικρὰ πόλις Σουέζ, ὅπου τελειώνει ἡ διώρυξ.

Κάτω Αἴγυπτος. Αὕτη περιλαμβάνει ὅλην τὴν χώραν ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ Δέλτα τοῦ Νείλου. Πόλεις ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ Ἀλεξάνδρεια μὲ 500 χ. κ., ὁ σπουδαιότερος λιμὴν τῆς Αἰγύπτου ἐν τῇ Μεσογείῳ. Αὕτη ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἦδη ἐν αὐτῇ ὑπάρχουν πολλοὶ Ἕλληνες ἐμπορευόμενοι ἀποτελοῦντες ἀνθοῦσαν κοινότητα μὲ καλὰ σχολεῖα. Ἐν αὐτῇ ἐδρεύει καὶ ὁ Πατριάρχης τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀφρικῆς. Πόρτ - Σάϊδ πόλις ἐν ἣ εἶναι σταθμὸς τῶν ἀτμοπλοίων μὲ ἀποθήκας γαιανθράκων. Τάντα, Μανσούρα, Ζαγαζίκ ἐν αἷς ὑπάρχουν πολλοὶ Ἕλληνες ἔμποροι.

2) Τριπολίτις.

Ἡ χώρα αὕτη κεῖται πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν ἐρημον Σαχάραν μέχρι τῆς Μεσογείου Οαλάσσης ὅπου εὐρίσκεται ὁ κόλπος τῶν Σύρτων. Κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους εἰς τὰ παράλια ἦσαν ἀποικίαι Ἑλληνικαί. Ἦδη κατέχεται ὑπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ κατοικεῖται ἀπὸ ἓν ἑκατομμύριον Ἀράβων καὶ μαύρων Μοα.

μεθανών. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ Τρίπολις μὲ 60 χ. κ., παράλιος πόλις. Βεγγάλη μὲ 36 χ. κ.

3) Ἀλγερία καὶ Τυνησία·

Πρὸς Δ. τῆς Τριπολίτιδος καὶ μέχρι τοῦ ὅρους Ἀτλαντος καὶ τῆς Σαχάρας πρὸς Ν. ἐκτείνονται αἱ εὐφοροὶ χῶραι Ἀλγερία καὶ Τυνησία. Αὗται παράγουν δημητριακοὺς καρπούς, ἔλαιον, καλοὺς ἵππους καὶ ὀπώρας. Αἱ χῶραι αὗται κατέχονται ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ ἔχουν περὶ τὰ 7 ἑκατομμύρια κατοίκων Μωαμεθανῶν μαύρων καὶ Ἀράβων.

Πόλεις. Ἀλγέριον μὲ 180 χ. κ., παράλιος καὶ ἐμπορικὴ πόλις. Τύνις κέντρον καλοῦ ἐμπορίου.

4) Μαρόκον.

Τὸ Μαρόκον κεῖται εἰς τὸ Β. Δ. ἄκρον τῆς Ἀφρικῆς, ἀπέναντι τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ καὶ διασχίζεται ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντος. Μέχρι τοῦ 1912 ἀπετέλει Ὀθωμανικὸν κράτος, ἀπὸ τότε ὁμως περιῆλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Γαλλίας, ἔχει περὶ τὰ 8 ἑκατομμύρια κατοίκους, καὶ ἐξάγει τάπητας καὶ δέρματα.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Φέξ μὲ 150 χ. κ. εἰς τοὺς βορείους πρόποδας τοῦ Ἀτλαντος. Ταγκέρη μὲ 25 χ. κ. Μαρόκον μὲ 15 χ. κ. παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς χώρας. Τὸ Μαρόκον, ἡ Ἀλγερία καὶ ἡ Τυνησία λέγονται Βερβερία (Μπαρμπαργιά).

5) Σαχάρα.

Ἡ Σαχάρα εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἔρημος τῆς γῆς καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Βερβερίας μέχρι τῆς Σενεγάλης πρὸς Ν. καὶ ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν πρὸς Δ. μέχρι τοῦ Σουδάν πρὸς Α. Αὕτη εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ ἄμμιον, ἔχει ὁμως εἰς τινα μέρη ὕδατα καὶ δένδρα, τὰ ὁποῖα λέ-

Ι. ΛΑΖΟΥ. Γεωγραφία Ε' τάξ. καὶ Ε καὶ Σ' κατὰ τὸ Α' ἔτος συνδιδ. 4

γονται δάσεις, όπου φύεται ο φοῖνιξ, ο ὁποῖος παρέχει σπουδαίαν τροφήν εἰς τοὺς μαύρους κατοίκους τῆς καὶ εἰς τὰ ζῶα.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Σαχάρας κατέχουν οἱ Γάλλοι.

Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Σαχάραν ὑπάρχουν πολλὰ δάσεις, ἐκ τῶν ὁποίων μεγαλυτέρα εἶναι ἡ Σιβάχ, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὸ κράτος τῆς Αἰγύπτου. Ἐκεῖ ἦτο ἄλλοτε τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀμμωνίου Διός.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σαχάρας ἀνέρχονται εἰς 2 ἑκατομμύρια καὶ εἶναι μαῦροι Μωαμεθανοί.

Δυτικὴ Ἀφρική.

1) **Ρίο - Ντόρο.** Πρὸς Δ. τῆς Σαχάρας παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ μετὰ τοῦ Μαρόκου καὶ τῆς Σενεγάλης ἐκτείνεται ἡ χώρα Ρίο - Ντόρο διατελοῦσα ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῆς Ἰσπανίας.

2) **Σενεγάλη.** Ἡ χώρα αὕτη κεῖται εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς παρὰ τὸ πράσινον ἀκρωτήριον. Αὕτη κατέχεται ὑπὸ τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Πορτογαλλίας, καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸν Ἅγιον Λουδοβίκον με 25 χ. κ. εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σενεγάλη.

3) **Βόρειος Γουϊνέα.** Ἡ χώρα αὕτη ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Σενεγάλην, καὶ καταλαμβάνει ὅλην τὴν παραλίαν μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Νίγειρ καὶ διασχίζεται ὑπὸ τῶν ὀρέων τοῦ Κόγγου. Καὶ ἡ μὲν Σιέρα Λεόνε, ἡ παραλία τοῦ Χρυσοῦ καὶ ἡ Νιγερία κατέχονται ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας, ἡ δὲ παραλία τοῦ Ἐλέφαντος καὶ ἡ Δαχομένην κατέχονται ὑπὸ τῆς Γαλλίας.

4) Ἡ **Λιβερία**, ἡ ὁποία λέγεται χώρα τοῦ σίτου ἔχει 1 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια κατοίκους καὶ ἀποτελεῖ ἐλευθέραν Δημοκρατίαν τῶν Μαύρων.

Σουδάν.

Τὸ Σουδάν ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Σαχάρας μέχρι τοῦ ποταμοῦ Κόγγου πρὸς Ν. καὶ ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν πρὸς Δ. μέχρι τοῦ Νείλου πρὸς Α. καὶ διαιρεῖται εἰς Δυτικὸν Σουδάν, μέσον Σουδάν καὶ Αἰγυπτιακὸν ἢ Ἀνατολικὸν Σουδάν.

1) Τὸ Δυτικὸν Σουδάν, τὸ ὁποῖον ἀρδεύεται ὑπὸ τῶν ποταμῶν Σενεγάλη καὶ Νίγειρ.

2) Τὸ Μέσον Σουδάν, τοῦ ὁποῖου τὰ ὕδατα χύνονται εἰς τὴν λίμνην Τσάδαν ὅπου ζοῦν ἐλέφαντες, κροκόδειλοι καὶ ἵπποπόταμοι. Αὐτὰ τὰ δύο κατέχονται ὑπὸ τῆς Γαλλίας ἔχουν περὶ τὰ 12 ἑκατομ. κατοίκους καὶ σπουδαίαν πόλιν, τὸ Τιμπουκτοῦ, ἡ ὁποία εἶναι τὸ τέμα τῶν καραβανίων, τὰ ὁποῖα ἔρχονται ἀπὸ τὰς χώρας τοῦ Ἀτλαντος.

3) Τὸ Ἀνατολικὸν Σουδάν διὰ τοῦ ὁποῖου ρεεῖ ὁ Νεῖλος ποταμὸς κατέχεται ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας. Ἡ ἀπεραντος ἔκτασις τοῦ Σουδάν ἔχει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ δάση ἀπὸ βουτυρόδενδρα, ἀρτόδενδρα καὶ δένδρα καουτσούκ. Τρέφει δὲ βοῦς καὶ πρόβατα.

Νότιος Γουϊνέα.

Ἡ χώρα αὕτη ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ὄρος Καμεροῦν καὶ προχωρεῖ παραλιακῶς πρὸς Ν. μέχρι τοῦ ποταμοῦ Κόγγου καὶ διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Γαλλίας.

Κόγγον.

Πρὸς Ν. τοῦ Σουδάν ἐκτείνεται τὸ Κόγγον, τὸ βαθυπέδον τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ ἀπὸ τὸ ὄρος Καμεροῦν μέχρι τῶν λιμνῶν πρὸς Α. Ἔχει πολλὰ δάση μὲ δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν ἐλαιοφοίνικας, καὶ ἐβένους. Εἰς δὲ

πα γυμνὰ μέρη καλλιεργεῖται καφές, βάμβαξ καὶ βανίλια. Ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν χώραν αὐτὴν διέρχεται ὁ Ἰσημερινός, τὸ κλίμα εἶναι πολὺ θερμὸν καὶ ὑγρὸν ἀκατάλληλον διὰ τὴν ζωὴν τῶν Εὐρωπαίων. Εἰς αὐτὴν τὴν χώραν ζοῦν πολλοὶ ἐλέφαντες ἀπὸ τοὺς ὁποίους λαμβάνεται τὸ ἐλεφαντοστοῦν.

Τὸ Βορειοδυτικὸν Κόγγον ἔχει περὶ τὰ 3 ἑκατομμύρια κατοίκους καὶ εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Γαλλίας. Τὸ ἐσωτερικὸν Κόγγον εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Βελγίου, ἔχει περὶ τὰ 15 ἑκατομμύρια κατοίκους καὶ πόλεις τὴν Λεοπολδόπολιν καὶ τὴν Στάνλεϋ.

Νότιος Ἀφρικὴ.

Νότιος Ἀφρικὴ εἶναι ἡ χώρα ἡ κειμένη πρὸς Ν. τοῦ Κόγγου καὶ τοῦ ὄρους Καλιμαντζάρου ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς ἐλπίδος. Εἶναι ὄροπέδιον καὶ κλείεται ἀπὸ τὰς θαλάσσας δι' ὑψηλῶν ὄροσειρῶν. Τὸ περισσότερον μέρος αὐτοῦ καταλαμβάνει ἡ ἔρημος Καλαχάρη μὲ πολλοὺς λειμῶνας, ὅπου βόσκουν πολλὰ ποίμνια. Ὅλαι αἱ χῶραι αὗται ἦτοι τὸ Ἀκρωτήριο, ἡ Νατάλη, ἡ Ὁράγγη, καὶ τὸ Τράνσβαλ ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἀποτελοῦν ὁμοσπονδίαν μὲ πρωτεύουσαν τὴν Πραιτωρίαν.

Ἡ χώρα Ἀγκόλα κειμένη εἰς τὴν Δυτικὴν παραλίαν καὶ ἡ Μοζαμβίκη κειμένη εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν ἀνήκουσαι εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

1) Ἡ χώρα τῶν λιμνῶν.

Νοτιοδυτικὰ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων Καλιμαντάρου καὶ Κενίων ἐκτείνεται ἡ χώρα τῶν λιμνῶν, ὧν μεγαλύτεροι εἶναι ἡ Βικτωρία, ἡ Ταγκανίκα, ἡ Νυάσσα καὶ ἡ Βαγουέλα. Ἐξ αὐτῶν ἔχουν τὰς πηγὰς τῶν οἱ μεγάλυτεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς ὁ Νεῖλος, ὁ Κόγγος καὶ ὁ Ζαμβέζης.

Πρὸς Ν. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ζαμβέζη κεῖται ἡ χώρα Σοφάλα καὶ πρὸς Β. ἡ χώρα Μοζαμβίκη μὲ 6 ἑκατομ. κ. ἀνήκουσα εἰς τὴν Πορτογαλίαν. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ παράλιος πόλις Σαφάλα.

Ἡ λοιπὴ χώρα τῶν λιμνῶν ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἔχει περὶ τὰ 6 ἑκατομ. κατοίκους. Ἡ χώρα αὕτῃ ἔχει σπουδαῖον ἐμπορικὸν λιμένα τὴν Ζανζιβάρην μὲ 35 χ. κ. Ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτὴν ἄρχονται σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ πρὸς τὰς λίμνας καὶ συναντοῦν τὸν σιδηρόδρομον, ὁ ὁποῖος ἐνώνει τὴν Ἀλεξάνδρειαν μὲ τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος.

Σομάλη.

Ἡ παραλία ἡ κειμένη πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἀβησσυνίας καλεῖται Σομάλη καὶ τὸ μὲν Ν. τμήμα αὐτῆς πρὸς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν ἀνήκει εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὸ δὲ Β. τὸ εὐρισκόμενον παρὰ τὸν πορθμὸν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἔχει πόλιν παράλιον τὴν Βερβέραν.

Ἀβησσυνία (Αἰθιοπία)

Νοτιοανατολικῶς τοῦ Νεῖλου καὶ πρὸς Ν. τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης κεῖται ἡ Ἀβησσυνία. Ἐν αὐτῇ παρὰ τὰ

δυτικά μέρη ύψοῦνται τὰ Ἀβησσυνιακὰ ὄρη πρὸς Β. τῶν ὁποίων εἶναι ἡ λίμνη Τσάνα (ὁ κυανοῦς Νεῖλος).

Ἡ Ἀβησσυνία εἶναι ὀκταπλάσια τῆς Ἑλλάδος, ἔχει 8 ἑκατομμύρια κατοίκους μὲ χρῶμα μελαφρὸν καὶ εἶναι Χριστιανοὶ πλὴν ἐλαχίστων Μωαμεθανῶν.

Εἶναι χώρα θερμὴ, διότι κεῖται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην καὶ ἔχει προϊόντα καφέ, βάμβακα, ζαχαροκάλαμον βοῦς, καμήλους, πρόβατα, ἔρια καὶ δέρματα.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Ἀβησσυνίας εἶναι ἡ πόλις Ἄντις - Ἀμπέμπα μὲ 100 χ. κ. Εἶναι πόλις μεσόγειος καὶ ἐμπορικὴ καὶ συγκοινωνεῖ σιδηροδρομικῶς μὲ τὸν Γαλλικὸν λιμένα Τσιμπουτι εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἄδεν.

Ἡ Ἀβησσυνία ἦτο κράτος ἐλεύθερον καὶ ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ αὐτοκράτορος. Ἡ Ἰταλία τὸ ἔτος 1936 θέλουσα νὰ κυριευεὺση αὐτὴν τῆς ἐκήρυξε πόλεμον ἔξοντωτικὸν μὲ πολὺν στρατὸν καὶ μὲ τέλεια καὶ ἄφθονα πολεμικὰ ἐφόδια. Οἱ Ἀβησσυνοὶ ἐπολέμησαν καὶ ὑπερασπίσθησαν γενναίως καὶ μὲ θυσίαν τὴν πατρίδα των, ἀλλ' ἐστεροῦντο πολεμικῶν ἐφοδίων καὶ ἐνικήθησαν. Τοιουτοτρόπως κατελήφθη ὅλη σχεδὸν ἡ Ἀβησσυνία καὶ κατέχεται ὑπὸ τῆς Ἰταλίας. Οἱ δὲ Ἀβησσυνοὶ ἀπερσύρθησαν εἰς τὰ δυτικά μέρη τῆς χώρας των, ἀλλ' ἀκόμη δὲν ὀργανώθησαν εἰς κράτος οὔτε πρωτεύουσαν ἔχουν ὀρίσει.

Ἑρυθραία.

Ἡ παραλία τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἰς τὰ Β. Α. τῆς Ἀβησσυνίας λέγεται Ἑρυθραία καὶ διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἰταλίας· ὁ σπουδαιότερος λιμὴν αὐτῆς εἶναι ἡ Μασάβα μὲ 20 χ. κ.

Νουβία.

Ἡ Νουβία ἐκτείνεται πρὸς Ν. τῆς Αἰγύπτου καὶ φθάνει μέχρι τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Διὰ μέσου αὐτῆς ῥεεὶ ὁ Νεῖλος ποταμός. Παράγει σῖτον, καὶ βάμβακα, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς χώρας εἶναι ἔρημος. Αὕτη εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Χαρτοῦμ μὲ 50 χ. κ. παρὰ τὸν Νεῖλον.

Νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς.

1) *Μαγαδασκάρη*. Εἰς τὰ Ν. Α. τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν. Εἶναι ἡ μεγαλυτέρα νῆσος τῆς Ἀφρικῆς ἡ ὁποία εἶναι τριπλασία τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι χώρα ὀρεινὴ καὶ παράγει ὄρουζαν, καουτσούκ, ζαχαροκάλαμον καὶ καφέ. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 3 ἑκατομμύρια καὶ εἰς μὲν τὰ δυτικὰ μέρη εἶναι Νέγροι, εἰς δὲ τὰ ἀνατολικά Μαλαῖοι. Ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Ταναναρίβαν μὲ 80 χ. κ.

2) *Μαδέρα*. Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν εἶναι ἡ νῆσος Μαδέρα ἡ ὁποία ἔχει καλὸν κλίμα, παράγει ἐκλεκτὸν οἶνον καὶ ἀνήκει εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

3) *Ἀζόραι νῆσοι* ἔνθα εὐδοκιμεῖ ἡ πορτοκαλλέα καὶ ἀνήκουν εἰς τοὺς Πορτογάλλους.

4) *Κανάριοι νῆσοι* εἶναι μικραὶ νῆσοι μὲ καλὸν κλίμα καὶ πατρὶς τῶν καναρινίων.

5) *Νῆσοι τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου* ἀνήκουσαι εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

6) *Ἅγιος Θωμᾶς* εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας, ἔνθα παράγεται πολὺ κακάον ἀνήκουσα εἰς τοὺς Πορτογάλλους.

7) *Ἀγία Ἐλένη* βραχώδης νῆσος εἰς τὸν ὠκεανόν,

ὅπου ἀπέθανεν ὁ Μέγας Ναπολέον ἐξόριστος. Αὕτη ἀνήκει εἰς τοὺς Ἕγγλους.

ΩΚΕΑΝΙΑ

Ἡ Ὠκεανία κεῖται εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἡμισφαίριον πρὸς Ν. τῆς Ἰνδοκίνας, μεταξὺ τῶν ὠκεανῶν Ἰνδικοῦ καὶ Μεγάλου. Εἶναι Ἡπειρος μὴ συνδεομένη μετ' ἄλλης Ἡπείρου καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν Αὐστραλίαν (μεγίστην νῆσον) καὶ ἀπὸ πολλὰς ἄλλας μικροτέρας νήσους μὲ διάφορα ὀνόματα. Εὐρίσκεται δὲ αὕτη εἰς τὴν νότιον διακεκαυμένην καὶ εὐκρατον ζώνην.

Ἡ Ἡπειρος αὕτη ἀνεκαλύφθη μετὰ τὴν Ἀμερικὴν καὶ λέγεται νέος Κόσμος. Πρῶτος ὁ Μαγγελᾶνος τὸ 1521 μ. χ. ἀνεκάλυψε τὰς νήσους Μαριάνας, τὰς δὲ ἄλλας ἀνεκάλυψε κατόπιν ὁ Ἕγγλος Κούκ. Οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι αὐτῶν εἶναι οἱ Μελανήσιοι μαῦροι μὲ σγουρὰν κόμην, καὶ οἱ Πολυνήσιοι (κιτρίνη φυλὴ) ὁμοιάζοντες μέ τοὺς Κινέζους. Ἐκτὸς αὐτῶν ἔχουν ἐγκατασταθῇ ἤδη διάφοροι εὐρωπαῖοι, Ἕγγλοι καὶ Ὀλλανδοί, καὶ ἤδη ὅλοι οἱ κάτοικοι ὑπολογίζονται εἰς 8 ἑκατομμύρια.

α) Αὐστραλία

Ἡ Αὐστραλία μὴ συνεχομένη μετ' ἄλλης ξηρᾶς εἶναι νῆσος καὶ εἶναι ἡ μεγίστη νῆσος τῆς γῆς. Κατὰ τὴν ἑκτασιν εἶναι ἴση πρὸς τὰ $3/4$ ($9\frac{1}{2}$ ἑκατομ. τετ. χιλίόμ.) τῆς Εὐρώπης καὶ τὰ παράλιά της εἶναι ἄκολπη. Μόνον πρὸς Β. ἔχει τὸν εὐρὺν κόλπον τῆς Καπενταρίας, ὅπου σχηματίζεται στενὴ χερσόνησος καταλήγουσα εἰς τὸ ἀκρωτήριο Ὑόρκη. Εἰς τὴν νοτίαν παραλίαν σχη-

ματίζεται ένα κοίλωμα υπό τὸ ὄνομα κόλπος τῆς Αὐστραλίας.

Ἔδαφος. Ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο Ὑόρκη ἐκτείνεται καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς μία ὄροσειρά, αἱ Αὐστραλικάι Ἄλπεις. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας εἶναι χαμηλὸν μὲ μεγάλας πεδιάδας, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλαι εἶναι ἔρημοι μὲ ἄμμον καὶ ἄλλαι ἔχουν χόρτα κατάλληλα διὰ ζῶα (λειμῶνες). Ὑπάρχει δὲ εἰς τὰ Ν. Α. μέρη καὶ ὁ μέγας ποταμὸς Μορέης μὲ πολλοὺς παραποτάμους.

Κλίμα. Τὸ Δ. τμήμα αὐτῆς κείμενον εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην εἶναι θερμὸν, τὸ δὲ νότιον κείμενον εἰς τὴν Ν. εὐκρατον ζώνην εἶναι γλυκὺ ὁμοιάζον μὲ τὸ τῆς Ἑλλάδος.

Προϊόντα. Εἰς τὴν Αὐστραλίαν καλλιεργεῖται ἀραβόσιτος, σῖτος, καπνός, λίνον καὶ ἡ ἄμπελος. Εἰς δὲ τοὺς λειμῶνας τρέφονται ἅπειρα ποίμνια προβάτων καὶ βοῶν καὶ διὰ τοῦτο ἡ χώρα ἐξάγει πολλὰ ἔρια, κρέατα, λίπος καὶ δέρματα.

Τὰ φυτὰ τῆς εἶναι εὐκάλυπτοι, ἀκακίαι, φοινικόδενδρα καὶ πτέριδες, τὰ ὁποῖα λαμβάνουν μεγίστην ἀνάπτυξιν μέχρι 100 μέτρων ὕψους. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουν καὶ πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ, χαλκοῦ, σιδήρου καὶ γαιανθράκων.

Ἡ Αὐστραλία μετὰ τῆς νήσου Ταμασκίας πρὸς Ν. αὐτῆς, ἀποτελοῦν ὁμοσπονοδίαν ἀπὸ ἑξ. κράτη ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἀγγλοῦ διοικητοῦ. Οἱ κάτοικοι περὶ τὰ 8 ἑκατομμύρια εἶναι Εὐρωπαῖοι πλην ἐλαχίστων ἰθαγενῶν (30—40 χ.).

Πόλεις. Σίδνεϋ εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν μὲ

700 χ. κ. καὶ εὐρύχωρον λιμένα. Μελβούρνη εἰς τὰ Ν.Α. παράλια μὲ 600 χ. κ. Ἀδελαΐς μὲ 200 χ. κ. εἰς τὰ Ν. παράλια. Πέρθη εἰς τὰ δυτικά παράλια καὶ Πάλμερστον εἰς τὰ Β. παράλια. Ὅλαι αὐταὶ αἱ πόλεις συνδέονται σιδηροδρομικῶς.

β) **Νέα Ζηλανδία.** Αὕτη εἶναι χώρα ὄρεινή, ἔχει πολλὰ δάση καὶ λειμῶνας ὅπου τρέφονται πολλὰ ποίμνια προβάτων, καὶ πεδιάδας, αἱ ὁποῖαι παράγουν δημητριακοὺς καρπούς. Εἶναι ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν ἐξουσίαν καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Βέλιγκτον μὲ 50 χ. κ.

γ) **Νέα Καλιδογία** μὲ 70 χ. κ. ἀποκία τῆς Γαλλίας.

δ) **Νέα Γουϊνέα** ἡ μεγαλυτέρα νῆσος τῆς γῆς μετὰ τὴν Αὐστραλίαν, ἔχει ἓν ἑκατομμύριον κατοίκους, καὶ τὸ μὲν ἀτατολικὸν τμήμα ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὸ δὲ δυτικὸν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν.

ε) Ἐκ τῶν ἄλλων μικρῶν νήσων αἱ περισσότεραι ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὀλίγαι ἀνήκουν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς (Χαβάη καὶ ἄλλαι), ὀλίγαι εἰς τὴν Γαλλίαν (Μαρκέζα καὶ ἄλλαι) αἱ δὲ Μαριάνα καὶ Καρολίνα ἀνήκουν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν.

ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ Ἀμερικὴ κεῖται εἰς τὸ δυτικὸν ἡμισφαίριον καὶ εἶναι κατὰ τὴν ἑκτασιν ἡ δευτέρα Ἡπειρος ἔχουσα 42 ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα καὶ 160 ἑκατομμύρια κατοίκους. Αὕτη ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ βορείου παγωμένου ὠκεανοῦ καὶ καταλήγει εἰς τὸν νότιον παγωμένον ὠκεανόν, δηλ. ἐκτείνεται ἐφ' ὅλων τῶν ζωνῶν. Φυσικῶς ἡ Ἀμερικὴ διαιρεῖται εἰς τρία κυρίως μέρη 1) εἰς βόρειον 2) Κεντρικὴν καὶ 3) Νότιον Ἀμερικὴν.

Ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ κατὰ τὴν βορειοδυτικὴν ἄκραν πλησιάζει τὴν Ἀσίαν ἐκ τῆς ὁποίας τὴν χωρίζει ὁ Βερίγγειος πορθμός. Αὕτη καταλήγει πρὸς Ν. εἰς τὸν Ἰσθμὸν τοῦ Παναμᾶ. Ἐκεῖθεν ἀρχίζει ἡ Νότιος Ἀμερικὴ ἡ ὁποία καταλήγει εἰς τὴν Γῆν τοῦ Πυρός. Ἡ στενὴ δὲ ξηρὰ ἡ ὁποία ἐνώνει τὴν βόρειον καὶ τὴν νότιον Ἀμερικὴν εἶναι ἡ Κεντρικὴ Ἀμερικὴ.

Ἡ Ἀμερικὴ λέγεται νέος Κόσμος, διότι ἦτο ἄγνωστος εἰς τὰς ἄλλας Ἠπείρους. Μέρος αὐτῆς ἀνεκαλύψεν ὁ Κολόμβος τῷ 1492, καὶ κατόπιν ἀνεκάλυψαν διαφόρους χώρας αὐτῆς ἄλλοι Εὐρωπαῖοι, τὰς ὁποίας ἔλαβον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των. Κάτοικοι αὐτῆς εἰς μὲν τὴν βόρειον ἦσαν ἐρυθρόδερμοι, εἰς δὲ τὴν Νότιον Ἰνδιάνοι, ὅλοι εἰδωλολάτραι καὶ ἡμιάγριοι. Οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἀνemiχθησαν μὲ τοὺς μεταβάντας ἐκεῖ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη Εὐρωπαίους καὶ οὕτω πλησιάζουν νὰ ἐκλείψουν.

1) ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ κεῖται σχεδὸν ὅλη εἰς τὴν βόρειον εὐκρατον ζώνην πλὴν τοῦ βορειοτάτου ἄκρου της, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὴν Β. Κατεψυγμένην ζώνην καὶ περιβρέχεται ὑπὸ τῶν ὠκεανῶν Β. Παγωμένου, Εἰρηνικοῦ καὶ Ἀτλαντικοῦ.

Ἔδαφος. Εἰς τὸ δυτικὸν μέρος ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον διευθύνονται δύο ὄροσειραὶ παράλληλοι, ἡ Σιέρα Νεβάδα καὶ τὰ βραχῶδη ὄρη. Μεταξὺ αὐτῶν σχηματίζονται ἄγωνα ὄροπέδια δι' ὧν διέρχεται ὁ ποταμὸς Κολοράδος. Εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια ἐκτείνονται τὰ ὄρη Ἀλλεγγάνια. Μεταξὺ τῶν βραχωδῶν καὶ Ἀλλεγγανίων

ὁρέων ἐκτείνεται μία πολὺ μεγάλη πεδιάς φθάνουσα μέχρι τῶν κόλπων Μεξικοῦ καὶ Ἀγίου Λαυρεντίου.

Ποταμοί. Διὰ μέσου τῆς μεγάλης πεδιάδος ῥεεῖ ὁ πρῶτος κατὰ τὸ μῆκος ποταμὸς τῆς γῆς Μεσσισιππής, καὶ δεύτερος κατὰ τὸ ποσὸν τοῦ ὕδατος. Οὗτος ἐνοῦται κατὰ τὸν ροὺν μὲ τοὺς μεγάλους ποταμοὺς Μισουρη Ὀχιο καὶ ἄλλους μικροὺς καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Μεξικὸν κόλπον. Πρὸς Β. τοῦ ποταμοῦ Ὀχιο ὑπάρχουν πολλαὶ λίμναι ἢ Μίχιγγαμ, ἢ Ὑπερτέρα, ἢ Οὐράνη ἢ Ἐρίη καὶ ἢ Ὀντάριο, ἐκ τῶν ὁποίων πηγάζει ὁ ποταμὸς Ἅγιος Λαυρέντιος χυνόμενος εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον. Εἰς τὸν Β.Π. ὠκεανὸν χύνεται ὁ ποταμὸς Μανκενζίας. Αἱ λίμναι αὗται κατέχουν μεγάλην ἔκτασιν, ἔχουν γλυκέα ὕδατα καὶ διαπλέονται διὰ πλοίων καὶ οὕτω δι' αὐτῶν καὶ τοῦ ποταμοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου ἐνεργεῖται ἡ συγκοινωνία εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Τὰ ὕδατα τῆς Ἐρίης λίμνης χύνονται ἀπὸ ὑψηλότερον ἔδαφος εἰς τὴν Ὀντάριον καὶ σχηματίζεται ὁ μέγιστος καταρράκτης τοῦ Κόσμου ὁ Νιαγάρας.

1) Ὁ Καναδᾶς..

Ἔδαφος. Ὁλον τὸ βόρειον τμήμα τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἀποτελεῖ τὸν Καναδᾶν ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν κατοχήν. Ἡ χώρα αὕτη κατὰ τὴν ἔκτασιν εἶναι ἴση μετὰ τὴν Εὐρώπην καὶ ἔχει 8 ἑκατομμύρια κατοίκους. Ὁ Καναδᾶς εἶναι μία πεδιάς διακοπτομένη ἀπὸ μικρᾶς ὀροσειρᾶς. Τὸ περισσότερον ὅμως μέρος αὐτῆς μένει ἀκαλλιέργητον, διότι εἶναι σκεπασμένον ἀπὸ πάγους καὶ χιόνας. Ἐχει μεγάλα δάση καὶ λειμῶνας, ὅπου βόσκουν πολλὰ πρόβατα καὶ βόες. Εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν λιμνῶν καὶ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου παράγεται τόσον πολὺς σίτος

(ἡ Μανιτόμπα), ὥστε δύναται νὰ θρέψῃ τὸ πλεῖστον τοῦ κόσμου. Ἄλλα προϊόντα πλὴν τοῦ σίτου καὶ τῶν ζώων εἶναι ξυλεία καὶ μέταλλα. Ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ σιδηροδρόμων, οἱ ὅποιοι διασχίζουν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς μέχρι τῆς δυτικῆς παραλίας.

Πολιτικὴ Ἑξέτασις. Ὁ Καναδᾶς διοικεῖται δημοκρατικῶς μὲ δύο βουλὰς καὶ μὲ Ἀγγλὸν διοικητὴν.

Πόλεις. Ὀττάβα μὲ 70 χ.κ. πρωτεύουσα τοῦ Καναδᾶ. Μοντρεὰλ μὲ 500 χ. κ. ἐμπορικὴ πόλις εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου. Κουϊβέκη εἰς τὸν ἴδιον κόλπον. Χελίφαξ πόλις εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ πόλις ἐμπορικὴ. Ἀπὸ αὐτὴν ἀρχίζει ὁ σιδηρόδρομος καὶ καταλήγει εἰς τὴν πόλιν Βαγκουβέρην εἰς τὰ παράλια τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Παρὰ τὸν κόλπον τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου κεῖται ἡ νῆσος Νέα Γῆ, ὅπου ἀλιεῦται ὁ ὀνίσκος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξάγεται τὸ μουρουνέλαιον.

2) **Γροιλανδία** ἡ μεγαλυτέρα νῆσος τῆς γῆς καλυπτομένη ἀπὸ πάγους. Μόνον τὰ νότια ἄκρα δὲν ἔχουν πάγους καὶ κατοικοῦνται ἀπὸ 12 χ. κ. Ἑσκιμῶους, οἱ ὅποιοι ζοῦν ἀπὸ τὴν ἀλιεῖαν τῆς φώκης καὶ τὴν θήραν. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουν ἄποικοι Δανοί. Αὕτη ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν.

Μεταξὺ τοῦ Καναδᾶ καὶ τῆς Γροιλανδίας ὑπάρχουν πολλάι νῆσοι ἀνήκονσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἀγγλίας.

3) Β. Δ. τοῦ Καναδᾶ κεῖται ἡ χερσόνησος Ἀλάσκα μὲ πλούσια μεταλλεῖα Χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Αὕτη εἶναι μία ἀπὸ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

2) Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι.

Ἀπὸ τὸν Καναδᾶν πρὸς Β. μέχρι τοῦ Μεξικοῦ κόλπου πρὸς Ν. καὶ ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν πρὸς Α. μέχρι τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ πρὸς Δ. ἐκτείνονται αἱ Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι.

Ἔδαφος. Πρὸς Δ. ὑψοῦνται τὰ ὄρη Σιέρα Νεβάδα καὶ Βραχῶδη καὶ πρὸς Α. τὰ Ἀλεγγάνεια καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐκτείνεται ἡ μεγάλη παιδιὰς τῆς χώρας. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουν μεγάλαι λίμναι καὶ ποταμοὶ περὶ τῶν ὁποίων εἴπομεν προηγουμένως.

Προϊόντα. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου εἰς τὴν γεωργίαν καὶ παράγει πολλὰ δημητριακά, βάμβακα, καπνόν, ξυλείαν καὶ ζῶα. Κατέχει τὴν πρώτην θέσιν εἰς μεταλλεύματα γαιανθράκων, πετρελαίου, σιδήρου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ ὀλιγωτέρου χρυσοῦ. Ἐνεργεῖ δὲ μέγα ἐμπόριον καὶ ἔχει ἀρίστην βιομηχανίαν.

Συγκοινωνία. Ἡ συγκοινωνία της εἶναι ἐξόχως καλὴ, διότι πλὴν τῶν πολλῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, συγκοινωνεῖ διὰ πλοίων πλεόντων εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ λίμνας.

Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 105 ἑκατομμύρια καὶ εἶναι ἀπὸ ὅλα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, οἱ περισσότεροι ὅμως εἶναι Ἀγγλοὶ, καὶ ὀλίγοι Ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνοι. Κατὰ τὸ θρησκευμα οἱ περισσότεροὶ εἶναι Χριστιανοὶ διαμαρτυρόμενοι καὶ παπισταί. Οἱ μετανάσται Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀρκεταὶ χιλιάδες διατηροῦν τὴν θρησκείαν τῆς πατρίδος των, καὶ ἔχουν ἰδιαιτέρους ναοὺς καὶ σχολεῖα.

Πολιτικὴ ἐξέτασις. Αἱ Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι ἀποτελοῦνται ἀπὸ 51 ἀνεξαρτήτους πολιτείας (δημοκρατίας)

ἐκάστη τῶν ὁποίων κυβερνᾶται μὲ ἰδίους νόμους καὶ ἄρχοντας. Ὅλοι ὁμως αὐταὶ εἰς τὰ γενικὰ ζητήματα καὶ εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ἐνεργείας καὶ σχέσεις μὲ τὰ ἄλλα κράτη ἔχουν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πολιτικὴν, τὴν ὁποίαν κανονίζει ἰδιαιτέρα κυβέρνησις μὲ τὸν Πρόεδρον ὅλων τῶν Πολιτειῶν καὶ μὲ τὴν Βουλὴν, τὸ Κογκρέσσον, ὥσάν νὰ εἶναι ἓν Κράτος.

Πόλεις. Πρωτεύουσα ὅλων τῶν Δημοκρατιῶν, ὅπου ἐδρεύει ὁ Πρόεδρος μὲ τὴν Κυβέρνησιν εἶναι ἡ Βάσιγκτων μὲ 500 χ. κ. εἰς τὴν δυτικὴν πτράλιαν. Εἶναι ἡ ὠραιότερα πόλις τοῦ κόσμου μὲ τὰς πλατυτάτας ὁδοὺς καὶ τὰς μεγάλας πλατείας. Τὸ Καπιτώλειον, ὅπου συνεδριάζει ἡ Βουλὴ, καὶ ὁ Λευκὸς Οἶκος, ὅπου μένει ὁ Πρόεδρος εἶναι ἔξοχα μέγαρα. Νέα Ὑόρκη μὲ 8 ἑκατ. κ. παρὰ τὴν λίμνην Ὀντάριο, ἡ μεγαλυτέρα πόλις τοῦ κόσμου μὲ τοὺς οὐρανοξύστες ἀπὸ 20 ἕως 50 πατώματα. Ἔχει πολλὰ ἐργοστάσια καὶ ἐνεργεῖ μέγα ἐμπόριον. Βοστώνη μὲ 700 χ. κ. ἐμπορικὸς λιμὴν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Σικάγον μὲ 3 ἑκατ. κ. παρὰ τὴν λίμνην Μιχιγκάνη. Ἐνεργεῖ μέγα ἐμπόριον σίτου, ξυλείας καὶ κρέατος καὶ καταλήγουσιν εἰς αὐτὴν τριάκοντα σιδηροδρομοὶ καὶ γραμμαί. Πρὸς Ν. τῆς Νέας Ὑόρκης εἶναι ἡ πόλις Φιλαδέλφεια μὲ 2 ἑκατομ. κατ. ἡ πρώτη βιομηχανικὴ πόλις τῆς Ἀμερικῆς. Εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μισισσιπὶ εἶναι ἡ Νέα Ὁρλεάνη μὲ 400 χ. κ. κατέχουσα τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ βάμβακος καὶ τῶν δημητριακῶν. Εἰς τὰ δυτικὰ παράλια καὶ εἰς τὴν δυτικὴν καὶ νοτίαν πλευρὰν τῆς Σιέρας Νεβάδας ἐκτείνεται ἡ πολιτεία Καλλιφρονία. Εἶναι χώρα εὐφορος καὶ ἔχει πολλὰ μεταλλεῖα ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγεται ὁ περισσότερος χρυ-

σός. Πρὸς δὲ παράγει εἰς μεγάλας ποσότητας σταφίδα, ἔλαιον καὶ σῖτον. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος μὲ 500 χ. κ. καὶ μὲ καλὸν λιμένα.

3) Μεξικόν.

Πρὸς Ν. τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ μεταξὺ τῶν κόλπων Μεξικῶ καὶ τῆς Καλλιφρονίας κεῖται τὸ Μεξικόν, τὸ ὁποῖον μαζὺ μὲ τὴν χερσόνησον Ὑουκατάκην, ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν.

Ἔδαφος. Τὸ Μεξικόν εἶναι μέγα ὑψήπεδον μὲ ὑψηλὰς ὄροσειράς μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐκτείνονται εὐφοροὶ πεδιάδες, εἰς τὰς ὁποίας καλλιεργεῖται καπνός, ἀραβόσιτος, ζαχαροκάλαμον, βανίλλια καὶ κακάον. Ἡ χώρα ἔχει καὶ πλούσια μεταλλεῖα πολλοῦ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, πολλὰ δένδρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξάγεται ξυλεῖα (τὸ μαόνι) δι' ἐπιπλα πολυτελείας καὶ μεγάλην κτηνοτροφίαν διαφόρων ζώων.

Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 16 ἑκατομμύρια Ἴσπανοὶ καὶ Ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνοι. Εἶναι ἐλευθέρη Δημοκρατία μὲ 27 πολιτείας καὶ 4 διαμερίσματα.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Μεξικόν μὲ 500 χ. κ. εἰς τὸ κέντρον τῆς χώρας ἐν μέσῳ μεγάλης πεδιάδος. Εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας πόλεις τῆς Ἀμερικῆς μὲ τὸν ὠραῖον Μητροπολιτικὸν ναόν. Βέρα Κρούς εἰς τὸν Μεξικὸν κόλπον ἐπίνειον τοῦ Μεξικοῦ μετὰ τοῦ ὁποίου συγκοινωνεῖ σιδηροδρομικῶς. Τὰ παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἶναι λιμνοθάλασσαι καὶ σχεδὸν ἀκατοίκητα ἕνεκα τοῦ νοσηροῦ κλίματος.

Εἰς τὴν χερσόνησον Ὑουκατάκην, ὑπάρχει ἡ πόλις Μεδίρα μὲ 50 χ. κατοίκους.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Πρὸς Ν. τοῦ Μεξικοῦ μέχρι τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς εἶναι μία στενὴ ξηρὰ ἐνώνουσα τὴν βόρειον μετὰ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν. Τὸ νοτιότατον αὐτῆς μέρος, καὶ στενότερον (ὁ Παναμᾶς) ἐκόπη διὰ διώρυγος (75 χιλιόμετρα μῆκος καὶ 14 μέτρα βάθους) καὶ ἠνώθη ὁ Εἰρηνικὸς μετὰ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Διὰ τῆς διώρυγος διέρχονται τὰ πλοῖα καὶ διευκολύνεται ἡ συγκοινωνία.

Ἡ χώρα αὕτη ἀποτελεῖ τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν, εἶναι 7 φορές μεγαλυτέρα τῆς Ἑλλάδος, παράγει καφέ, καπνόν, καουτσούκ καὶ ξυλείαν καὶ κατοικεῖται ἀπὸ 6 ἑκατομμύρια ἀνθρώπους.

Πολιτικὴ ἐξέτασις. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ 6 μικρὰς Δημοκρατίας.

1) Γουατεμάλα μετὰ πρωτεύουσαν τὴν ὁμώνυμον πόλιν μετὰ 100 χ. κ.

2) Ὀνδουράς μετὰ πρωτεύουσαν τὴν Τουγετσιγάλσαν μετὰ 50 χ. κ.

3) Σαλβατόρ μετὰ πρωτεύουσαν τὸ Σάν Σαλβατόρ μετὰ 60 χ. κ.

4) Νικαραγουά μετὰ πρωτεύουσαν τὴν Νικαράγουαν μετὰ 40 χ. κ.

5) Κόστα-Ρίκα μετὰ πρωτεύουσαν τὸν Ἅγιον Ἰωάννην.

6) Παναμᾶς μετὰ πρωτεύουσαν τὸν Παναμᾶν μετὰ 50 χ.κ.

Νῆσοι τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς.

Πρὸς Α. τοῦ Μεξικοῦ κόλπου εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν κεῖνται πολλαὶ μικραὶ καὶ μεγάλαι νῆσοι, αἱ σπουδαιότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ μεγάλαι καὶ μικραὶ Ἀντίλλαι καὶ αἱ Βαχάμαι.

Ι. ΛΑΖΟΥ. Γεωγραφία Ε' τάξ. καὶ Ε καὶ Σ' κατὰ τὸ Α' ἔτος συνδιδ. 5

Μεγάλαι Ἀντίλλαι. Εἰς τὰς Μεγάλας Ἀντίλλας εἶναι

1) Ἡ νῆσος Κούβα ἡ μεγαλυτέρα ὅλων, εἶναι ἐπιμήκης, διασχίζεται ἀπὸ μίαν ὀροσειρὰν μὲ πυκνὰ δάση, ἀπὸ τὰ ὁποῖα παράγεται πολὺτιμος ξυλεία (μαόνι) καὶ ἔχει εὐφόρους πεδιάδες. Παράγει πολλὴν βάμβακα, καφέν, πιπέρι, ἐκλεκτὸν καπνόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον κατασκευάζονται τὰ περίφημα ποῦρα τῆς Ἀβάνας, πολὺ ζαχαροκάλαμον καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἡ πρώτη χώρα εἰς τὴν παραγωγὴν ζαχάρως.

Τὴν Κούβαν ἀνεκάλυψεν ὁ Κολόμβος κατὰ τὸ πρῶτον ταξείδιόν του τῷ 1492 καὶ μέχρι τοῦ 1898 ἦτο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἰσπανίας. Ἦδη ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν μὲ 3 ἑκατομμύρια κατοίκους.

Πόλεις. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ πόλις Ἀβάνα μὲ 300 χ. κ. ἐν αὐτῇ εὐρίσκεται ὁ τάφος καὶ τὸ λείψανον τοῦ Κολόμβου.

2) Ἡ νῆσος Ἀϊτή. Αὕτη εἶναι νῆσος πλουσία ὥς ἡ Κούβα καὶ ἔχει δύο Δημοκρατίας 1) τῆς Ἀϊτῆς καὶ 2) τοῦ Ἀγίου Δομηνίκου.

3) **Πόρτο - Ρίκο.** Αὕτη ἀποτελεῖ πολιτείαν αὐτόνομον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἔχει ἐν ἑκατομμύριον κατοίκους.

4) **Ζαμάϊκα.** Αὕτη διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἀγγλίας. Παράγει βάμβακα, καφέν, ζάχαριν, κακάον, βανάνας καὶ χαλκὸν καὶ ἔχει 180 χ. κ.

Μικραὶ Ἀντίλλαι. Αὗται εἶναι μικραὶ νῆσοι κείμεναι Ν. Α. τῆς νήσου Πόρτο - Ρίκο. Ἐξ αὐτῶν δύο ἀνήκουν εἰς τὴν Γαλλίαν, τρεῖς εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, τέσσαρες εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ αἱ ἄλλαι εἰς τὴν Ὀλλανδίαν.

Βαχάμαι. Εἶναι πολλαὶ μικραὶ νῆσοι κείμεναι Β.Α.

τῆς Κούβας, εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ τὰ προΐοντα τῶν εἶναι διάφοροι ὁπῶραι καὶ σπόγγοι.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ Νότιος Ἀμερικὴ ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Ἰσθμὸν τοῦ Παναμᾶ καὶ τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν πρὸς Β καὶ καταλήγει εἰς τὴν Γῆν τοῦ Πυρὸς πρὸς Νότον.

Ἔδαφος. Αὕτη περιβάλλεται ὑπὸ τῶν ὠκεανῶν Εἰρηνικοῦ, Ἀτλαντικοῦ καὶ Ν. Παγωμένου. Εἶναι σχεδὸν ἄκολπος ἔχουσα εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς μικροῦς κόλπους καὶ πρὸς Β. τὸν κίλπον τῆς Βενεζουέλας.

Ἡ ἔκτασις αὐτῆς εἶναι κατὰ τι μικροτέρα τῆς Βορείου, εἰς ὅλην δὲ τὴν δυτικὴν πλευράν της ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἐκτείνεται ἡ μεγάλη ὄροσειρά, Κορδελλιέραι τῶν Ἀνδεων μὲ πολὺ ὑψηλὰς κορυφὰς (7 χιλιάδες μ. ὑψ.). Εἰς τὰ βόρεια ὁμως καὶ ἀνατολικά ἡ χώρα ἔχει χαμηλὰς ὄροσειράς ἔνθα ὑπάρχουν τὰ ὄροπέδια τῆς Γουϊάνας καὶ τῆς Βραζιλίας. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὄρεινῶν αὐτῶν χωρῶν ὑπάρχουν μεγάλαι πεδιάδες διαρρεόμεναι ὑπὸ μεγάλων ποταμῶν. Ἡ Σελβὰς διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἀμαζονίου, ὁ ὁποῖος εἶναι μέγιστος ποταμὸς τῆς γῆς, δέχεται πολλοὺς ἄλλους ποταμοὺς καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Ἡ Λιάνος εἰς τὴν Βενεζουέλαν διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Ὁρενόκου. Ἡ Πάμπας διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Λά-Πλάτα. Ἄλλοι μεγάλοι ποταμοὶ εἶναι ὁ Ἅγιος Φραγκῖσκος ὁ Παράνας καὶ ὁ Παραγουάνης, οἱ ὁποῖοι ἐνοῦνται καὶ σχηματίζουν τὸν Λά-Πλάταν. Οἱ ποταμοὶ εἶναι πλευστοὶ καὶ διευκολύνουσι τὴν ἐσωτερικὴν συγκοινωνίαν ἀναπληροῦντες ἐν μέρει τὴν ἔλλειψιν τῶν κόλπων.

Πολιτικὴ ἐξέτασις. Ἡ νότιος Ἀμερικὴ εὐρίσκετο

ἄλλοτε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Πορτογαλίας. Τώρα ὅμως εἶναι ἀνεξάρτητος διηρημένη εἰς 10 δημοκρατίας καὶ τρεῖς ἀποικίας (εἰς τὴν Γουϊάναν).

Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι τῆς Ν. Ἀμερικῆς εἶναι 50 περίπου ἑκατομμύρια, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι εἶναι ἰθαγενεῖς ἐρυθρόθερμοι καὶ λευκοὶ ἀπόγονοι τῶν Ἰσπανῶν καὶ τῶν Πορτογάλων.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΙ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ

1) Βενεζουέλα.

Αὕτῃ κατέχει τὸ Β. Α. τμήμα τῆς Ν. Ἀμερικῆς μεταξὺ Γουϊάνας, Κολομβίας καὶ Καραϊβικοῦ πελάγους. Ἐν αὐτῇ ἐκτείνεται ἡ πεδιάς Λιάνος διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ὀρινόκου καὶ διατρέφουσα πολλὰ ζῶα εἰς τοὺς ἀπεράντους λειμῶνας (ἵππους, βοῦς) παράγει δὲ καφὲν καὶ κακάον.

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀνέρχονται εἰς 3 ἑκατ. μὲ πρωτεύουσαν τὴν παράλιον καὶ ὠραίαν πόλιν Καρακάς μὲ 70 χ. κ.

2) Κολομβία.

Πρὸς Δ. τῆς Βενεζουέλας εἶναι ἡ Κολομβία, ἡ ὁποία εἶται χώρα ὄρεινῇ, ἔχει μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ παράγει καφὲν, καπνὸν καὶ κίναν.

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀνέρχονται εἰς 5 ἑκατ. καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Βογόταν μὲ 140 χ. κ.

3) Δημοκρατία Ἰσημερινοῦ

Αὕτῃ εἶναι πρὸς Ν τῆς Κολομβίας, διέρχεται δι' αὐτῆς ὁ Ἰσημερινὸς καὶ παράγει καφὲν καὶ κακάον.

Οἱ κάτοικοί της ἀνέρχονται εἰς 2 ἑκατ. καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Κίτον μὲ 80 χ. κ.

4) Περουία.

Πρὸς Ν. τοῦ Ἰσημερινοῦ εἶναι ἡ Δημοκρατία Περουία (Περου) με 5 ἑκατομμύρια κατοίκους. Παράγει μέταλλα, νίτρον, ἔρια καὶ τρέφει πολλὰ ποίμνια. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ Λίμα με 150 χ. κ.

5) Βολιβία.

Νοτιοανατολικά τῆς Περουίας εἶναι ἡ Δημοκρατία Βολιβία με 3 ἑκατομμύρια κατοίκους, καὶ με πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ πόλις Σούκρα με 80 χ. κ.

6) Χιλή.

Αὕτη ἐκτείνεται καθ' ὅλην τὴν δυτικὴν παραλίαν ἀπὸ τῆς Περουίας μέχρι τῆς Γῆς τοῦ Πυρός. Ὅλη ἡ στενόμετρος αὕτη χώρα διασχίζεται ὑπὸ σιδηροδρόμου. Τὸ βόρειον αὐτῆς τμήμα ἔχει πολλὰ μεταλλεῖα χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ ἀργύρου, τὸ δὲ μέσον τμήμα εἶναι εὐφορον παράγον δημητριακὰ καὶ ξυλείαν. Ἔχει 4 ἑκατομμύρια κατοίκους καὶ πρωτεύουσιν τὸ Σαντιάγον με 300 χ. κ.

7) Ἀργεντινή.

Αὕτη ἐκτείνεται πρὸς Α. τῆς Χιλῆς μέχρι τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, ἔχει μεγάλας καὶ πλουσίας πεδιάδας, εἰς τὰς ὁποίας τρέφονται ἄπειρα πρόβατα, βόες καὶ ἵπποι καὶ καλλιεργοῦνται δημητριακά. Τὸ νοτιώτατον αὐτῆς τμήμα λέγεται Παταγωνία με μεγάλας ἀμμώδεις καὶ ἐρήμους πεδιάδας, διότι ἡ χώρα εἶναι ψυχρά.

Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 8 ἑκατομμύρια. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι τὸ Βοένος Ἀῦρες με 1.800.000 κατοίκους.

κους παράλιος πόλις εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λά - Πλάτα.
Ἔχει μέγαν λιμένα καὶ ἐνεργεῖ ἀξιόλογον ἐμπόριον.

8) Παραγουάη.

Αὕτη κεῖται μεταξὺ τῶν παραποτάμων Παράνα, Βολιβίας καὶ Ἀργεντινῆς.

Ἡ συγκοινωνία αὐτῆς γίνεται διὰ τῶν ποταμῶν, διότι στερεῖται παραλίας. Παράγει βάμβακα, ζάχαριν, καπνὸν καὶ δέρματα. Ἔχει ἓν ἑκατ. κατοίκους καὶ πρωτεύουσαν τὴν Ἀσομφιὸν μὲ 80 χ.

9) Οὐραγουάη.

Αὕτη κεῖται μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Λά-Πλάτα καὶ τῆς Βραζιλίας, ἔχει πολλὰς πεδιάδας καὶ λειμῶνας ἔνθα τρέφονται πολλὰ ζῶα. Παράγει λίπος, δέρματα καὶ ἔρια ἔχει 1 $\frac{1}{2}$, ἑκατ. κατοίκους καὶ πρωτεύουσαν τὸ Μοντεβίδειον μὲ 300 χ. κ.

10) Βραζιλία.

Ἡ Βραζιλία κατέχει ὅλον τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ κατὰ τὴν ἑκτασιν εἶναι τὸ δεύτερον κράτος τῆς ὅλης Ἀμερικῆς.

Ἔδαφος. Ἐν αὐτῇ ἐκτείνεται ἡ μεγάλη πεδιάς Σελβάς, ἡ ὁποία διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Ἀμαζονίου καὶ πολλῶν ἄλλων μεγάλων ποταμῶν πλευστῶν. Ἐν αὐτῇ πίπτουν πολλαὶ βροχαὶ καίτοι εἶναι χώρα θερμή, διότι κατὰ τὸ πλεῖστον εὐρίσκεται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην. Πίπτουν δὲ αἱ βροχαὶ ἔνεκα τῶν ἐτησίων ἀνέμων οἱ ὅποιοι πνέουν ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν φορτωμένοι ὑδρατμούς. Οὗτοι πλησιάζοντες εἰς τὰς ὑψηλὰς ἄνδεις ψύχονται καὶ μεταβάλλονται εἰς βροχὴν. Ἐνε-

κα δὲ τῶν πολλῶν βροχῶν καὶ τῆς θερμότητος καθίσταται τὸ ἔδαφος πολὺ εὐφορον.

Προϊόντα. Τὰ προϊόντα τῆς χώρας εἶναι ὁ καφές, τὸ ζαχαροκάλαμον, ὁ βάμβαξ, ξυλεία ἀπὸ τὰ παρθένα δάση τῆς, φλοιὸς κιγχόνης ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται ἡ κινίνη καὶ πολὺτιμα μέταλλα ἀδάμαντες καὶ ἄλλοι λίθοι. Ἐπίσης ἔχει ὅλα τὰ δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν ἥτοι φοίνικας, βανανέας, ἀρτόδενδρα πορτοκαλέας καὶ λεμονέας.

Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 30 ἑκατομμύρια. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ πόλις Ρίον - Ίανέϊρον μὲ ἓν ἑκατομμύριον κατοίκους εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν μὲ καλὸν λιμένα. Ἅγιος Παῦλος μὲ 400 χ. κ. Βαχία μὲ 300 χ. κ. Πάρα μὲ 100 χ. κ. εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀμαζονίου ποταμοῦ.

11) Γουϊάνα.

Ἡ Γουϊάνα εἶναι πρὸς Β. τῆς Βραζιλίας εἶναι Εὐρωπαϊκὴ ἀποικία, ἔχει θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλίμα καὶ παράγει ζάχαριν, βάμβακα καὶ χρυσόν.

Διαιρεῖται εἰς τρία τμήματα, Ἀνατολικόν, Μέσον καὶ Δυτικόν. Τὸ Δυτικὸν κατέχεται ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας ἔχει 300 χ.κ. καὶ πρωτεύουσάν τὴν Γεωργετόβναν μὲ 50 χ.κ. Τὸ Μέσον κατέχεται ὑπὸ τῆς Ὀλλανδίας, ἔχει 100 χ. κ. καὶ πρωτεύουσάν τὸ Παραμάριβον μὲ 40 χ. κ. Τὸ ἀνατολικὸν κατέχεται ὑπὸ τῆς Γαλλίας, ἔχει 40 χ. κ. καὶ πρωτεύουσάν τὴν Καγέννην μὲ 20 χ. κ.

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΤΣΕΠΗΣ

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΟΙΚΟΥ Μ. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ

- Ένα λεξικό απαραίτητο για κάθε μαθητή και γενικά για κάθε μορφωμένο είναι τὸ μόλις ἐκδοθὲν ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ.
- Όλοι γνωρίζομε ὅτι ἡ ὀρθογραφία εἶναι ἀπὸ τὰ κύρια γνωρίσματα τοῦ μορφωμένου ἀνθρώπου. Ὅταν τὴν ξέρουμε θεωρούμεθα μορφωμένοι. Ὅταν τὴν ἀγνοοῦμε ἀποκαλούμεθα ἀγράμματοι.
- Εἶναι εὐκόλη ἡ ἐκμάθησίς της;
- Διὰ τὴν γλῶσσαν μας, μὲ τὴν ὑπερτρισχίλιετὴ ἱστορίαν της, μὲ τὴν μάστιγα τῆς διγλωσσίας ποῦ τὴν δέρνει, εἶναι πολὺ δύσκολη. Κι' ὁ πιὸ μορφωμένος, κι' ὁ πιὸ μελετημένος καὶ σεῖς ὁ ἴδιος πόσες φορές δὲν βρεθήκατε σὲ ἀμηχανία γιὰ τὸ πῶς γράφεται μιὰ λέξις ποῦ ξεύρετε τὴν ὀρθή της γραφὴν ἀλλὰ τὴν στιγμὴ κείνη δὲν σὰς βοηθῇ ἡ μνήμη νὰ τὴν θυμηθῇτε.
- Πόσες φορές δὲν ρωτήσατε: Πῶς γράφεται αὐτὴ ἡ λέξις; Ἀλλὰ οὔτε νὰ ρωτοῦμε πάντα μποροῦμε, οὔτε ἔχομε ποιὸν νὰ ρωτήσουμε. Ἐνῶ τὴν ἀνάγκη τῆς ὀρθογραφίας τὴν ἔχομε κάθε στιγμὴ. Γι' αὐτὸ σκεφθήκαμε νὰ προσφέρουμε στὰ μαθητὴν, τὸν λογιστὴν, τὸν ἔμπορον, τὸ διανοούμενον καὶ γενικὰ σὲ κάθε μορφωμένο ἓνα πλῆρες λεξικὸ τῆς ὀρθῆς γραφῆς μικρὸ ποῦ νὰ χωρῇ καὶ στὴν τσέπη τοῦ γιλέκου, καὶ νὰ μποροῦν νὰ τὸ σέρνουν ἀνενόχλητα ἐπάνω τους ὅσοι ἔχουν τὴν ἀνάγκη του.
- Τὸ Ὅρθογραφικὸν Λεξικὸν Σαλιβέρου μεθοδικὰ συνταγμένον ὑπὸ ΦΙΛ. Χ. ΤΑΝΗ περιλαμβάνει ὅλον τὸν ἐν χρήσει πλοῦτον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὅλους τοὺς τεχνικοὺς καὶ ἐπιστημονικοὺς ὅρους ποῦ ἐδημιούργησε ἡ ἐξέλιξις τῶν ἐπιστημῶν μέχρι σήμερον. Εἰς τὸ τέλος ἔχει ἰδιαιτέρον παράρτημα σὲ χαρτὶ πράσινο ὅπου περιέχονται ὀρθογραφικοὶ κανόνες σαφῶς διατυπωμένοι καὶ μετὰ παραδειγμάτων. Αἱ ἀπλοποιήσεις τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν εἰς τὴν ὀρθογραφίαν. Κανόνες ἐγκλίσεως τόνου καὶ χωρισμοῦ τῶν συλλαβῶν, αἱ δασυνόμεναι λέξεις καὶ ὀνόματα καὶ τὰ εὐχρηστότερα ἀνώμαλα ῥήματα.
- Πλήρες, ἐλάφρῳ, εὐχρηστο, φθηνότατον εἶναι τὸ ἰδεῶδες εἰς τὸ εἶδος του. Τὸ ἀνώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ λεξικά τσέπης.

Τιμᾶται καλλιτεχνικὰ δεμένο δραχ. 20.

ΟΙΚΟΣ Μ. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ Α. Ε. ΣΤΑΔΙΟΥ 14 ΑΘΗΝΑΙ



0020560484

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ ἴνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ
ΔΙΑ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

- 1) 'Αριθμητικά Προβλήματα στ' τάξεως έκδοσις Β. έγκεκριμένα (άριθ. έγκρ. 51,231—51,232).
 - 2) 'Αριθμητικά Προβλήματα Ε' τάξεως έκδοσις Β. έγκεκριμένα (άριθ. έγκρ. 50.163).
 - 3) 'Αριθμητικά Προβλήματα Ε' καί ΣΤ' τάξεως έκδοσις Β. έγκεκριμένα (άριθ. έγκρ. 51,231—51,232).
 - 4) 'Αριθμητικά Προβλήματα Δ' τάξεως (άριθ. έγκρ 8,395),
 - 5) 'Αριθ. 'Ασκήσεις καί Προβλήματα Γ' τάξεως έγκεκριμένα (άριθ. έγκρίσεως 6,893).
 - 6) Γεωγραφία της 'Ελλάδος διά την Γ' καί Δ' τάξιν έκδοσις Β. έγκεκριμένη (άριθ. έγκρ. 6,893).
 - 7) Γεωγραφία της Εύρώπης διά την ΣΤ' τάξιν έκδοσις νέα.
 - 8) Γεωγραφία της 'Ασίας, 'Αφρικής, 'Αμερικής καί 'Ωκεανίας διά την Ε' τάξιν, "Έκδοσις νέα.
 - 9) Γραμματική της καθαρευούσης 'Ελ. Γλώσσης μετά 60 γυμνασμάτων καί συντακτικού διά την Δ' Ε' καί ΣΤ' τάξιν. "Έκδοσις Δ.
 - 10) 'Ιερὰ 'Ιστορία (Π. Διαθήκη) διά την Γ' τάξιν έκδοσις Β. έγκεκριμένη (άριθ. έγκρ. 8,395).
 - 11) 'Ελλ. 'Ιστορία (προϊστορικοί χρόνοι) διά την Γ' τάξιν έκδοσις Β
 - 12 Φυσική 'Ιστορία (Φυτολογία, ζωολογία καί όρυκτολογία δια την Γ' καί Δ' τάξιν μετ' εικόνων. "Έκδοσις νέα.
 - 13) Φυσική 'Ιστορία (Φυτολογία, ζωολογία καί όρυκτολογία διά την Ε' καί Σ' τάξιν μετ' εικόνων. "Έκδοσις νέα.
 - 14) Πρακτική Γεωμετρία διά την Ε' καί ΣΤ' τάξιν. "Έκδοσις νέα. ("Όλα κατά τό αναλυτικόν πρόγραμμα του 'Υπουργείου).
 - 15) Χημεία διά τās άνωτέρας τάξεις.
-